

AÇIK TOPLUM

100 KONUDA
AVRUPA
BİRLİĞİ'NİN
GÜNLÜK HAYATIMIZA
ETKİLERİ

100 KONUDA AVRUPA BİRLİĞİ'NİN GÜNLÜK HAYATIMIZA ETKİLERİ

100 Konuda Avrupa Birliği'nin Günlük Hayatımıza Etkileri

Araştırma Ekibi

Eurohorizons Danışmanlık

İllüstrasyon

Özgür ztrk

Grafik Tasarım

Burcu Kayalar

Renk Ayrımı ve Baskı

Punto Baskı Czmleri Ltd. Őti.

Halaskargazi Caddesi, Sait Kuran İř Merkezi

No: 301, Kat: 5, 34381 Őiřli İstanbul

Telefon: {0212} 231 30 67

Açık Toplum Enstitüsü Türkiye Temsilciliiđi

Cevdetpařa Caddesi, Mercan Apartmanı

No: 85, D: 11, Bebek 34342 İstanbul

Telefon: {0212} 287 99 86 Faks: {0212} 287 99 67

www.aciktoplumenstitusu.org.tr

Birinci Baskı

İstanbul, Aralık 2007

100 KONUDA AVRUPA BİRLİĞİ'NİN GÜNLÜK HAYATIMIZA ETKİLERİ

AÇIK TOPLUM ENSTİTÜSÜ İÇİN
EUROHORIZONS DANIşMANLIK TARAFINDAN HAZIRLANMIřTIR.

AB Müktesebatına Uyumun Günlük Hayatımıza Etkileri: Niçin Böyle Bir Çalışma?	9
Önsöz	10

GENEL KONULAR – TEMEL HAKLAR 13

1. Her Türk vatandaşı aynı zamanda AB vatandaşı olacak	13
2. Türkler, AB üyesi ülkelerde seçme ve seçilme hakkına sahip olacak	13
3. Türkçe Avrupa Birliği'nin resmi dillerinden biri olacak	13
4. Etnik köken, siyasi görüş, din ve inanca ilişkin kişisel veri toplamak yasak	14
5. AB hukukunun bir koruyucusu da vatandaşın kendisi	14
6. İşçilere AB ülkelerinde serbest dolaşım hakkı	15
7. İşadamlarına AB'de iş kurma ve hizmet sunma hakkı	15
8. Cinsiyete dayalı ayrımcılıkta ispat yükümlülüğü suçlanan tarafta	16
9. Evlenme yaşı sınırı artık 18	16
10. Erkek artık kanunen evin reisi değil	16
11. Evlilik içi/ dışı çocuk ayrımı kalktı	17
12. İşyerinde cinsel tacizin cezası %50 daha fazla	17
13. AB'den çocuk, genç ve kadınlara yönelik şiddetle mücadeleyle destek	17

KADINLAR 19

14. Kadın çalışmak için kocasından izin almak zorunda değil	19
15. Cinsel suçların cezalandırılmasında artık kız-kadın mağdur ayrımı yok	19
16. Tecavüzcü artık mağdurla evlenerek cezadan kurtulamıyor	19
17. Evlilik dışı doğan çocuğunu öldürene ceza indirimi kalktı	20
18. Evlilik içi cinsel saldırı artık suç	20
19. Hamile, yeni doğum yapmış, emzikli kadın çalışanlara özel koruma	20
20. Ücretli doğum izni 16 hafta	21

ÇOCUKLAR 23

21. "Çocuğumdur, severim de döverim de," anlayışı bitti	23
22. Çocuklara yönelik cinsel istismarın cezası ağır	23
23. Çocuklar tehlikeli oyuncaklardan korunuyor	23
24. 15 yaşın altındaki çocuklara çalışma yasağı	24

TARIM VE HAYVANCILIK 27

25. Çiftçiler için istikrarlı Pazar, istikrarlı gelir	27
26. Standartlara uymayan çiftçiye tarımsal destek yok	27
27. Hayvanına refah sağlayan çiftçiye destek	27
28. Büyükbaş hayvanlara pasaport	28
29. Genç çiftçilere teşvik	28
30. Çiftlik danışmanları geliyor	29
31. Gıda ürünlerinin kalitesini artıran çiftçiye ekstra destek	29
32. Tarımda kayıt dışı üretime, kontrolsüz üretim stoklarına son	30
33. Organik tarımda tohumdan gübreye herşey organik olacak	30

GIDA GÜVENLİĞİ 33

34. Seceresini bilmediğimiz sığır etini yemeyeceğiz	33
35. Artık "içtiğimiz süt sağlıklı mı?" diye endişelenmeyeceğiz	33
36. Tehlikeli maddelerin gıdalla teması engelleniyor	33
37. Tartıdan sofraya gıda güvenliği anlayışı	34
38. Merdiven altı gıda üretimi tarih oluyor	34
39. Süt sağanlara sıkı hijyen kuralları geliyor	35
40. Gerekli şartlara uyulursa kokoreç tarih olmayacak	35
41. "Aldığımız kıymanın içinde kim bilir neler var?" kaygısına son	35
42. Mezbahalarda kullanılan bıçaklar en az 82 °C sıcak suyla yıkanacak	36
43. Tüketici artık ne yediğini biliyor	36
44. Gıda işletmelerine kapsamlı hijyen kuralları	37
45. Genetiği değiştirilmiş organizmalara sıkı denetim	37

TÜKETİCİLER 41

46. Daha güvenli, sağlıklı ve çevreci yapılar	41
47. Güvenli olmayan hiç bir ürün piyasaya sunulamıyor	41
48. Yanıltıcı ve agresif ticari uygulamalar son buluyor	42
49. Fiyatları karşılaştırmak artık daha kolay	42
50. Tüketici adil olmayan sözleşmelere karşı korunuyor	42

- Türkiye'nin uyumsuz olduğu konular
- Türkiye'nin kısmen uyumlu olduğu konular
- Türkiye'nin uyumlu olduğu konular

51.	Tüketici isterse fikrini değiştirebiliyor	42
52.	Tur sözleşmelerinde mağdur olan tatilciler korunuyor	43
53.	Tüketiciler çalışmayan ürünü geri gönderebiliyor	43
54.	Koyulan teşhisin, ödenen ücretin, faturanın doğruluğu garanti	43
55.	Yanılıcı reklama dava yolu açık	44
56.	Tüketici kredilerinde yanılıcı bilgilendirme yasak	44
57.	Binalar da tutumlu olacak	45
58.	Tüketicilerin sigorta seçenekleri artıyor	45
59.	Yurt dışında cep telefonu ile konuşmak ucuzlayacak	46
60.	Otomobil satıcıları aracın yakıt tüketimi ve çevresel etkileri konusunda tüketiciyi bilgilendirmek zorunda	46
61.	Posta hizmetlerinde hızlı teslimat devri başlıyor	47
62.	Enerji piyasalarının serbestleşmesi kaliteyi artıracak, fiyatları düşürecek	47
63.	Avro kullanımı hayatı kolaylaştıracak	48

BALIKÇILIK

64.	Ağırlığı 20 gramın altında istavrit satılamayacak	51
65.	Balıkçılar, balığı içme suyu veya temiz su ile yıkamak zorunda	51

TAŞIMACILIK

66.	Ticari araç şoförünün işi ehliyet almakla bitmiyor	53
67.	Terör estiren uykusuz sürücüler tarihe karışıyor	53
68.	Karayolu taşımacılığında 6 saat çalışana en az 30 dakika mola	54
69.	Taşıtlara hız sınırlayıcı cihazlar geliyor	54

ÇALIŞMA HAYATI

70.	İşe yeni başlayanlar dahil tüm çalışanlara en az 4 hafta yıllık izin	57
71.	Babalar da doğum izni kullanabilecek	57
72.	Çalışanların gürültü kirliliğinden korunmasına AB standartı	57
73.	Şirketlerde "çalışma konseyleri" kurulacak	58
74.	İşyerleri işçiden habersiz devredilemiyor	58
75.	Bir başka üye ülkede çalışanın sosyal güvenlik hakları kaybolmayacak	58
76.	Sivil havacılıkta çalışanların yılda 900 saatten fazla uçmaları yasak	59
77.	İşçiler elektromanyetik risklere karşı korunuyor	59
78.	Gemilerde sağlık ve güvenlik sıkı önlemlere tabi	60

ENGELLİLER

79.	Engellilere uygun çalışma ortamı sağlamayan işverene "ayrımcı" muamelesi	63
80.	Engelli ve dezavantajlı grupların istihdamına teşvik	63

EĞİTİM

81.	Türk gençleri AB ülkelerinde eşit şartlarda eğitim alabilecek	65
82.	Her yaşta bireylere hayat boyu öğrenim hakkı	65
83.	Gençlerin gelişimine destek	66

ÇEVRE

84.	Soluduğumuz hava temizleniyor	69
85.	İçilen ve kullanılan suyun temizliği garanti altına alınıyor	69
86.	Kirleten ödüyor	70
87.	Motorlu araçlardan kaynaklanan gürültü kirliliğine son	70
88.	Artık herkes çöplerini ayırmayı öğrenecek	70
89.	Yüzdüğümüz su mikroplardan arınacak	70
90.	Çevreci ürünler ve hizmetler diğerlerinden kolayca ayrılacak	71
91.	Çevreyi kirleten tesise işletme izni yok	71
92.	Devlet su kalitesini ve su kaynaklarını güvence altına almak zorunda	72
93.	Kamuya açık yerlerde gürültüyü önlemek devletin görevi	73

HAYVAN HAKLARI

94.	Artık hayvanların da bir yasası var	75
95.	Belediye zehirleyemeyecek	75
96.	Hayvanların korunması için eğitim şart	76
97.	Hayvanat bahçesi sakinleri de AB'nin korunması altında	76
98.	Tavuk başına 750 cm ² kümes alanı	77
99.	Yavru kuzuları 100 km'den uzağa taşımak yasak	77
100.	Milyonlarca hayvan kobay olmaktan kurtuluyor	78

■	Türkiye'nin uyumsuz olduğu konular
■	Türkiye'nin kısmen uyumlu olduğu konular
■	Türkiye'nin uyumlu olduğu konular

AB Müktesabatına Uyumun Günlük Hayatımıza Etkileri: Niçin Böyle Bir Çalışma?

Toplum olarak Avrupa Birliği'ne üyeliği aslen siyasal ve jeo-stratejik yönleri ile tartışma eğilimindeyiz. Halbuki, AB üyeliğinin ve AB müktesabatına uyumun günlük hayatımıza getireceği son derece önemli etkileri de olacak. Tüketici hakları gibi alanlarda standartlar yükselirken, çevre konusundaki müktesabata uyum, iyileşmeler ile birlikte önemli maliyetler de getirecek. Bu maliyetleri ve kaynakların başka alanlara değil de, AB müktesabatına uyuma ayrılmasının fırsat maliyetini değerlendirmeye başlamamız son derece önemli. Tüm toplum olarak AB üyeliğinin ve müktesabat uyumunun tam olarak neler getirip, neler götüreceğini nesnel bilgiler ışığında değerlendirmeye başlamamız, toplum olarak kaderimize hükmetmek ve iyi düşünülmüş kararlara varmamız açısından yaşamsal. Bu değerlendirme sürecine yardımcı olması amacıyla Açık Toplum Enstitüsü olarak, müktesabat uyumunun günlük hayatımıza etkileri araştırmasının yapılmasına destek verdik. Bu değerli çalışmayı Dr. Şebnem Karauçak yönetiminde Eurohorizons Danışmanlık ekibi gerçekleştirdi.

Açık Toplum Enstitüsü
Türkiye Temsilciliği
Aralık 2007

Önsöz

Değerli Okuyucular,

Açık Toplum Enstitüsü Türkiye Temsilciliği'nin girişimi ile gerçekleştirilen bu çalışmanın çok yararlı sonuçlar doğuracağına inananlardanım. Avrupa Birliği eski Genel Sekreteri olarak sık sık karşılaştığım iki sorudan biri, "Türkiye'nin ne zaman AB'ye tam üye olacağı," ikincisi ise "AB'nin Türkiye'ye ne yarar sağlayacağı," şeklinde özetlenebilir. Bu ikinci soru, benim gibi AB sürecinin ülkemize getireceği yararları inanan kişiler için yanıtlanması hiç de zor olmayan bir soru olagelmıştır. Bununla beraber, bir kaç siyasî kritere odaklanan Türk kamuoyu maalesef bu konuda aydınlatılmamış ve söz konusu soru genellikle cevapsız bırakılmıştır. "100 Konuda Avrupa Birliği'nin Günlük Hayatımıza Etkileri" başlıklı bu çalışmanın mevcut boşluğun doldurulmasına önemli bir katkı sağlayacağı açıktır.

AB ile müzakere süreci geçiren, veya Hırvatistan gibi geçirmekte olan ülkelere bakıldığında, esas kamuoyu tartışmalarının genellikle siyasî kriterlerin dışındaki alanlarda yapıldığını görüyoruz. Doğal olarak bu değerlendirmenin hareket noktası, AB'nin bir aday ülkeyi bölmek değil, o ülkenin refah ve istikrarına katkıda bulunacak olmasıdır. Bu nedendir ki, başta İnsan Hakları ve Temel Haklar olmak üzere 'Siyasî Kriterler'in yerine getirilmesi, bu ülkelerde genellikle tartışmasız kabul edilen bir veri olmuştur. Buna mukabil, siyasî kriterler dışında, bir toplumun yaşamının bütün veçhelerini ilgilendiren bütün fasılların, bu ülkelerdeki kamuoyları tarafından derinliğine tartışıldığı görülmektedir. Bizde ise tartışmalar birkaç siyasî ve hukukî konuya kilitlenmiş, 35 fasıldaki diğer konuların bizlere neler getireceği üzerinde fazla durulmamıştır.

Avrupa Birliği müktesebatına uyum, bazı fedakârlıklar gerektiren bir süreçtir. Pek çok alanda AB standartlarına uyum sağlamak, kamu kurumlarının, sanayicilerin ve muhtelif işverenlerin maliyetlerinin artması sonucunu doğuracaktır. Yapılacak müzakerelere göre bir zamana yayılacak bu maliyet artışlarının, dönüp dolaşp, tüketici veya işçi, hemen hemen bütün Türk vatandaşlarına önemli yararlar sağlayacağı da unutulmaması gereken bir husustur. Nitekim, bu durumun bilinci içinde olan pek çok AB üyesi ülke, adaylıkları sırasında, tarımdan sanayiye, rekabetten ticarete, çevreden

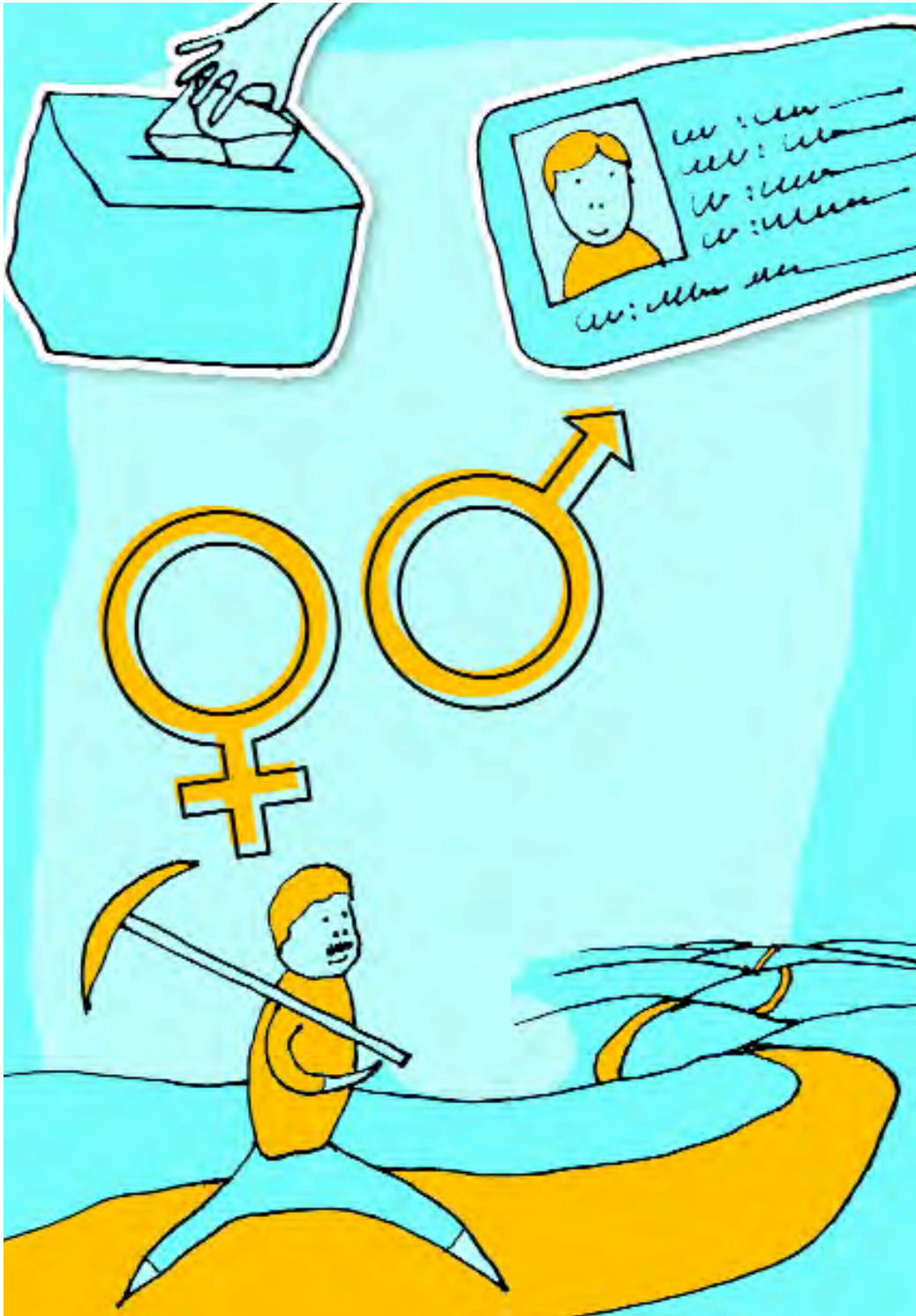
bilim ve araştırmaya kadar her alanda ülke içinde ayrıntılı bir tartışmaya girererek, hem kendi çıkar gruplarının menfaatlerini, hem de ülkenin genel çıkarlarını azamî kılmaya çalışmışlardır.

Herhangi bir ülke için AB müzakere sürecini devam ettirebilmek ancak kamuoyunun desteği ile mümkün olabilir. Böyle bir destek ise, AB'nin topluma getireceği yararların iyi anlaşılması ile sağlanabilir.

Türkiye ile AB arasındaki müzakerelerin resmen başlamasından önceki üç yıl zarfında, hızla yapılan reformlardan sonra, kamuoyumuzun AB'nin getireceği yararları hissetmeye ve takdir etmeye başladığını görüyoruz. Bu dönemde hayli ilginç olan bir istatistik, Türk kamuoyunda %70 civarında olan AB destek oranına mukabil, bu desteği verenlerin hemen hemen yarısının Türkiye'nin hiç bir zaman AB'ne tam üye olamayacağına ilişkin inancı idi. Başka bir deyişle, bizatihi AB sürecinin getirebileceklerini Türk kamuoyunun görebilmesiydi. Zaman içinde bu desteğin azalmasının pek çok nedeni var. Başlıcaları, reformların yavaşlaması, bazı AB üyesi ülkelerin Türkiye'nin üyeliği ile ilgili olumsuz tutumları, Türkiye içindeki bazı çevrelerin yürüttüğü olumsuz kampanya ve nihayet AB sürecinde ve tam üyelikte müktesebat uyumunun getireceği avantajların kamuoyumuz tarafından iyi bilinmemesidir. Şimdi bunları hatırlamamızda ve kamuoyuna aktarmamızda büyük yarar var. Açık Toplum Enstitüsü bu açıdan gerçekten yararlı bir hizmeti sağlamış olmaktadır.

Murat Sungar

Açık Toplum Enstitüsü Türkiye Temsilciliği Danışma Kurulu Üyesi
ABGS Eski Genel Sekreteri

Genel Konular - Temel Haklar

1. HER TÜRK VATANDAŞI AYNI ZAMANDA AB VATANDAŞI OLACAK

AB üyeliği ile birlikte, tüm Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları aynı zamanda AB vatandaşı olacak ve Birlik üyelerinin yararlandığı tüm haklardan faydalanacak. Türkler, pasaport olmaksızın nüfus cüzdanı ya da geçerli bir kimlik kartı ile diğer üye ülkelerde seyahat edebilecek, öğrenim görebilecek ve çalışabilecekler. Türkiye'nin diplomatik temsilciliğinin olmadığı üçüncü ülkelerde eğer herhangi bir AB üyesi ülkenin diplomatik temsilciliği varsa, o ülkenin vatandaşı ile eşit koşullarda diplomatik korumadan ve tüm siyasi haklardan yararlanmak mümkün olacak.

Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın (Konsolide Versiyon) Birlik Vatandaşlığı'na ilişkin II. Bölümü

2. TÜRKLER, AB ÜYESİ ÜLKELERDE SEÇME VE SEÇİLME HAKKINA SAHİP OLACAK

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, üyelikle birlikte AB vatandaşlığını da kazanacaklarından, bunun getirdiği tüm demokratik haklardan da yararlanabilecekler. Türkler, ikamet ettikleri AB ülkelerinde o ülkelerin vatandaşları ile eşit koşullarda yerel seçimlerde oy kullanabilecek ve aday olabilecekler. Ayrıca ikamet ettikleri ülkede Avrupa Parlamentosu seçimlerinde de oy kullanma ve aday olma hakkına sahip olacaklar. Vatandaşlık haklarının ihlal edilmesi durumunda Avrupa Parlamentosu'na şikâyetle bulunabilecekler.

Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın (Konsolide Versiyon) "Birlik Vatandaşlığı" başlıklı II. Bölümü

3. TÜRKÇE AVRUPA BİRLİĞİ'NİN RESMİ DİLLERİNDEN BİRİ OLACAK

Tüm AB üyesi ülkelerin dilleri, Avrupa Birliği'nin resmi dili olarak kabul edildiğinden, üyelikle birlikte Türkçe de resmi AB dillerinden biri olacak. AB'nin resmi evrakları ve İnternet sitesi Türkçe'ye de çevirilecek, vatandaşlar AB nezdinde yapılan yazışmalarda, başvurularda Türkçe dilini kullanabilecek. AB mevzuatındaki gelişmeler, yapılan düzenlemeler Türkçe de yayınlanacak. Yabancı dil bilmemek, Topluluk belgelerini izlerken sorun olmaktan çıkacak.

4. ETNİK KÖKEN, SİYASİ GÖRÜŞ, DİN VE İNANCA İLİŞKİN KİŞİSEL VERİ TOPLAMAK YASAK

AB'nin kişisel verilerin kullanımı ve paylaşımı ile ilgili düzenlemeleri, kişilere özel bilgilerin korunması ile bu bilgilerin AB içindeki serbest dolaşımı arasında denge sağlamayı amaçlıyor. AB, kişisel bilgilerin toplanması ve kullanımı konusunda ciddi sınırlar getiriyor ve her üye ülkede bu verilerin korunmasından sorumlu bağımsız ulusal birimlerin kurulmasını zorunlu kılıyor. Gerek bilgisayar ortamında gerek el yazısı ile kaydedilen bilgiler düzenleme kapsamına giriyor. Kişilere özel bilgiler, ancak açıkça belirtilen meşru amaçlarla toplanabiliyor. Ayrıca, söz konusu verilerin kullanılabilmesi için ilgili kişinin onay vermesi gerekiyor. Irk, etnik köken, siyasi görüş, dini veya felsefi inanç, sendika üyeliği, sağlık ve cinsel yaşama ilişkin kişisel bilgileri ifşa eden verilerin toplanması yasak. Herhangi bir veri toplama işlemi, verileri toplayan kişinin, kendisi, işlemin amacı ve verilerin nereye iletileceği hakkında bilgi vermesi gerekiyor. Kişisel gizlilik ile ilgili hakları ihlal edilen herkes hukuki yollara başvurma hakkına sahip. Üye devletlerden üçüncü ülkelere kişisel veri transferine ise, ancak söz konusu ülkede kişisel verilerin en az AB'deki kadar korunuyor olması halinde izin veriliyor. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin kurallar, ulusal güvenlik, savunma, kamu güvenliği ve cezai kovuşturma gibi konular söz konusu olduğunda sınırlandırılabilir.

95/46/EC sayılı kişisel verilerin işlenmesine ilişkin bireylerin korunması ve bu tür verilerin serbest dolaşımı hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

5. AB HUKUKUNUN BİR KORUYUCUSU DA VATANDAŞIN KENDİSİ

AB vatandaşı olan veya herhangi bir AB ülkesinde ikamet eden herkes, Topluluk kurallarını gerektiği gibi uygulamayan üye devleti Avrupa Parlamentosu'na (AP) şikâyet hakkına sahip. AB'ye gönderilen basit bir şikâyet mektubu, üye devletin ilgili AB kurallarını uygulayıp uygulamadığını belirlemek için soruşturma başlatılmasını sağlayabiliyor. Şikâyetin haklı bulunması halinde, önce üye devlete ilgili kuralı uygulamak için belirli bir süre tanınıyor. Bu sürenin bitiminden sonra ihlal hala devam ediyorsa, konu Avrupa Toplulukları Adalet Divanı'na (ATAD) taşınıyor. Mahkeme kararının ardından da gerekli uyum sağlanmamış ise, ilgili devlet para cezasına çarptırılabilir. Ancak çoğu zaman sorun, anlaşmazlığın para cezasına yol açmasına izin vermeden çözülüyor. Şikâyetler genellikle çevre, sosyal haklar, serbest dolaşım, mesleki niteliklerin karşılıklı tanınması ve ayrımcılık gibi konuları kapsıyor.

Aynı şekilde, AB vatandaşları ve üye devletlerde yaşayan herkes, AB kurumlarına yönelik şikâyetlerini de AP'nin seçtiği Ombudsman'a iletebilir, doğrudan

Ombudsman'a yazarak veya İnternet ortamındaki şikâyet formunu doldurarak haklarını arayabiliyorlar. AB kurumlarının yapmaları gereken bir şeyi yapmamaları, yanlış yapmaları veya AB kurallarına uymayan bir davranışta bulunmaları şikâyetlere konu olabiliyor. Şikâyetlerin büyük bir bölümünde ilgili kurum, konu hakkında bilgilendirildikten sonra sorunu çözüme kavuşturuyor. Şikâyetin haklı bulunması ve buna rağmen ilgili kurumun sorunu çözmemesi halinde Ombudsman çeşitli çözüm yollarına başvuruyor. AB üyelik sürecinde Türkiye'nin de benzer bir yapıyı oluşturması gerekiyor.

Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın (Konsolide Versiyon) 194. Maddesi, Ombudsman'ın görevlerinin yerine getirilmesi hakkındaki düzenleme ve genel koşullara ilişkin Avrupa Parlamentosu Kararı

6. İŞÇİLERE AB ÜLKELERİNDE SERBEST DOLAŞIM HAKKI

İşçilerin serbest dolaşımı, AB'nin dört temel serbestisinden biri. Tek Pazar'ın gelişimine paralel olarak gittikçe önem kazanan bu hak, 1993 yılında AB vatandaşlığının bir getirisi olarak benimsendi. Tüm üye devlet vatandaşları aynı zamanda AB vatandaşı olduklarından, herhangi bir AB ülkesinde uyrukları nedeniyle ayrımcılık görmeden açık işlere başvurma ve çalışma hakkına sahipler. Bunun tek istisnası kamu güvenliği ve kamu sağlığı nedeniyle yapılabilecek sınırlamalar. Türk vatandaşları da hukuken üyelikle birlikte bu hakka sahip olacak. Ancak AB, son genişleme dönemindeki müzakerelerde yeni üyelerin işçilerinin serbest dolaşımına 5-7 yıl arasında sınırlama getirdi. Benzer bir uygulamanın Türkiye için de yapılacağı biliniyor. Bu sınırlama, kuşkusuz karşılıklı olacak. Yani Türkiye için getirilen kısıtlama süresi bitene kadar, diğer AB ülkelerinin işçileri de Türkiye'de çalışamayacak. Sürenin tamamlanmasıyla dolaşım serbestisi sağlanacak.

Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın 39-42. maddeleri

7. İŞ ADAMLARINA, AB'DE İŞ KURMA VE HİZMET SUNMA HAKKI

Hizmet sunumu serbestisi de işçilerin serbest dolaşımı gibi, "İç Pazar"ın dört temel serbestisinden biri. Hizmetler; malların, sermayenin ve kişilerin serbest dolaşımı ile ilgili düzenlemelerin dışında kalan ve bir ücret karşılığı yapılan tüm faaliyetler olarak tanımlanıyor. Özellikle, endüstriyel ve ticari faaliyetler ile el sanatları ve serbest meslek faaliyetlerini kapsıyor. İşyeri kurma hakkı ile hizmet sunumu serbestisi birbiriyle yakından ilişkili. İşyeri kurma hakkı, bir ekonomik faaliyetin diğer bir üye ülkede devamlı olarak ve yerleşilerek, yani ticari bir varlık aracılığıyla yapılması halinde söz konusu oluyor. Hizmet sunumu serbestisi ise bir başka üye ülkede yerleşik

olmadan geçici olarak hizmet sunulmasına ilişkin. Tüm üye devlet vatandaşları gibi, Türk vatandaşları da üyelikle birlikte bu haklara sahip olacak.

Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın 43-48 ve 49-55. maddeleri

8. CİNSİYETE DAYALI AYRIMCILIKTA İSPAT YÜKÜMLÜLÜĞÜ SUÇLANAN TARAFTA

Bir AB vatandaşının, eşit muamele ilkesinin ihlal edilmesinden dolayı ayrımcılığa maruz kaldığını iddia etmesi ve bu konuda mahkemeye gerekli verileri sunması halinde, davada ispat yükümlülüğü suçlanan tarafa geçiyor. Yani, mağdurun ihlali ispatlaması değil, suçlanan tarafın, böyle bir ihlalde bulunmadığını ispatlaması gerekiyor. Konu ile ilgili Türk mevzuatı, ilgili AB düzenlemesi doğrultusunda yeniden düzenlendi. Ancak, ispat yükümlülüğünün devri için halen, AB'deki uygulamadan farklı olarak, çalışandan ihlalin varlığını güçlü bir delille ispatlaması bekleniyor.

97/80/EC sayılı cinsiyete dayalı ayrımcılık durumları konusunda kanıt yükümlülüğü hakkında Konsey Direktifi

9. EVLENME YAŞI SINIRI ARTIK 18

AB uyum yasaları kapsamında Medeni Kanun'da önemli değişiklikler yapıldı. 2001'de yasalanan yeni Medeni Kanun'a göre evlenme yaşı kadın-erkek farkı gözetilmeksizin 18 olarak belirlendi. Türkiye'de özellikle kırsal kesimlerde çocuk yaşta yapılan evlilikler sıkça rastlanan bir sorundu. Fiziksel ve psikolojik gelişimini tamamlamadan evlenen ya da evlendirilen gençler ağır sorumluluklar üstlenmek zorunda kalıyordu. Değiştirilen Medeni Kanun'a göre 17 yaşını doldurmadan evlenmek yasa dışı. Olağanüstü durumlarda hakim izniyle 16 yaşını doldurmuş erkek ya da kadının evlenmesi ise hâlâ mümkün.

22.11.2001 tarihli, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, Madde 124

10. ERKEK ARTIK KANUNEN EVİN REİSİ DEĞİL

Yeni Medeni Kanun'a göre, eşitlik ilkesine aykırı olan "koca evlilik birliğinin reisidir" kuralı kaldırılarak, evlilik birliğinin yönetiminde ve temsilinde eşlere eşit söz hakkı tanındı. Eşlerin oturacakları evin seçiminden, evin giderlerinin karşılanmasına kadar eskiden erkeğe ait olan karar ve sorumluluklar artık taraflar arasında eşit şekilde paylaşılıyor. Buna göre eşler yaşayacakları evi birlikte seçmek, giderlere güçleri oranında emek ve mal varlıkları ile katılmak ve ortak yaşamın devamı süresince aile yönetimini birlikte üstlenmekle yükümlüler.

22.11.2001 tarihli, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, Madde 186 ve 188

11. EVLİLİK İÇİ/ DIŞI ÇOCUK AYRIMI KALKTI

Yeni Medeni Kanun'a göre, soybağı açısından evlilik içinde doğan çocukla evlilik dışı doğan çocuk ayırımına son verildi. Kanun'da, "Çocuk ile ana arasındaki soybağı doğumla kurulur. Çocuk ile baba arasındaki soybağı, ana ile evlilik, tanıma veya hakim hükmüyle kurulur. Soybağı ayrıca evlat edinme yolu ile kurulur," ibaresi yer alıyor. Böylelikle evlilik dışı doğan çocukların mağdur olmaları engellenerek, gelecekleri güvence altına alınıyor.

22.11.2001 tarihli, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, Madde 282

12. İŞ YERİNDE CİNSEL TACİZİN CEZASI %50 DAHA FAZLA

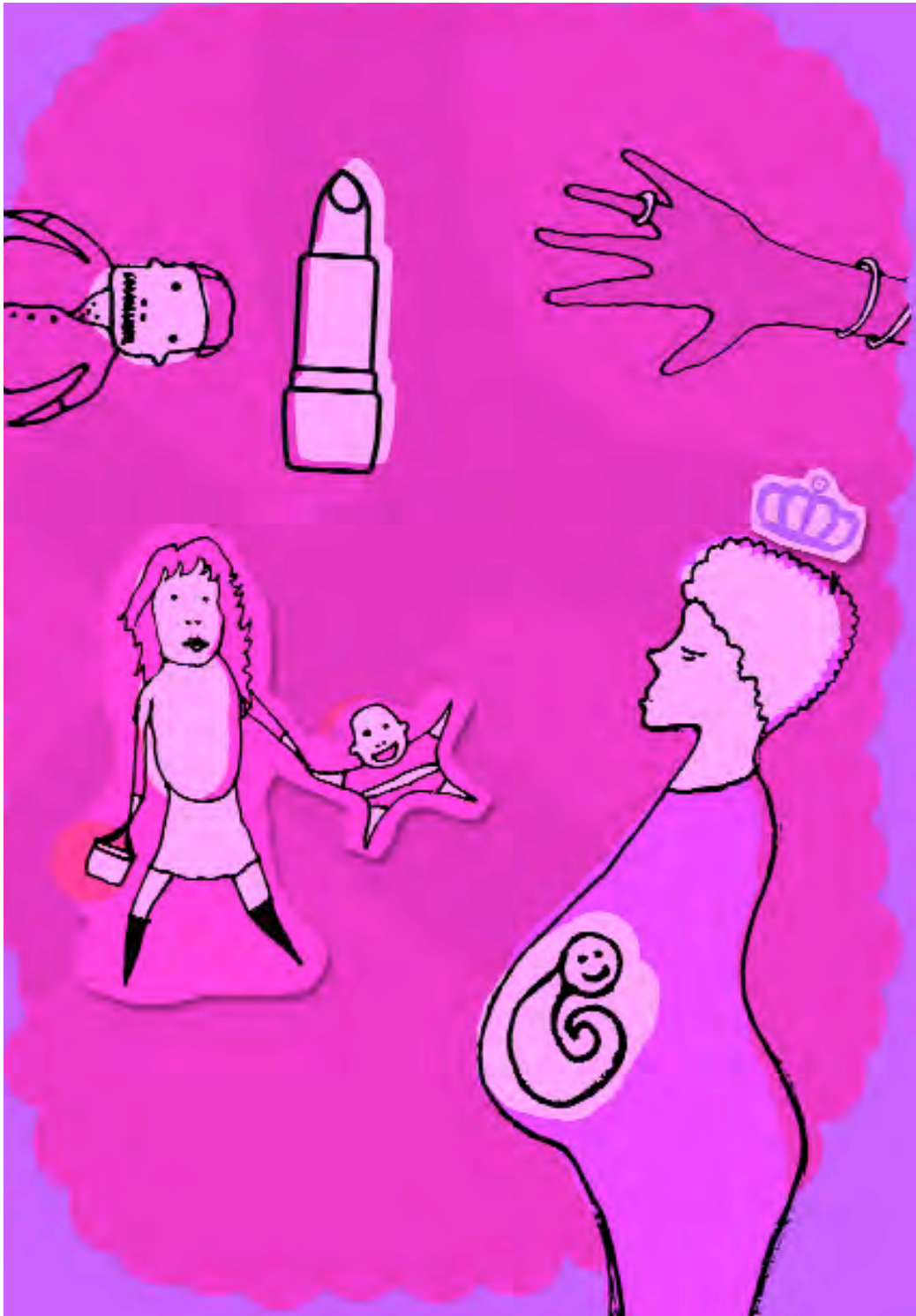
Cinsel taciz ciddi bir suç. Mağdurun şikâyeti halinde tacizci üç aydan iki yıla kadar hapis cezasına ya da adli para cezasına çarptırılıyor. Ancak, yeni Türk Ceza Kanunu'na göre iş yerinde cinsel taciz daha ağır bir suç. Eğer tacizci, hiyerarşi veya hizmet ilişkisinden kaynaklanan nüfuzunu kötüye kullanmak suretiyle ya da aynı iş yerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanarak cinsel tacizde bulunuyorsa verilen ceza 1.5 kat artıyor. Eğer mağdur işi terk etmek zorunda kaldıysa, ceza bir yıldan az olamıyor.

26.09.2004 tarihli, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, Madde 105

13. AB'DEN ÇOCUK, GENÇ VE KADINLARA YÖNELİK ŞİDDETLE MÜCADELEYE DESTEK

AB, 2000 yılında uygulamaya koyduğu Daphne Programı aracılığıyla, çocuklara, gençlere ve kadınlara yönelik her türlü şiddetin engellenmesini sağlayacak projeleri destekliyor. Program konu ile ilgili bilgi ve deneyimlerin yaygınlaştırılmasını, yenilikçi yaklaşımlar geliştirilmesini, ortak öncelikler belirlenmesini ve ilgili tüm tarafların bu çabalara dahil edilmesini teşvik ederek, üye devletlerin şiddete karşı aldıkları önlemlere katma değer kazandırıyor. Şiddetin her türlü programın faaliyet alanına giriyor. Aile içinde, okullarda ve iş yerlerinde yaşanan şiddet, cinsel istismar ve insan ticareti de bu kapsamda değerlendiriliyor. Program belirli koşullar altında Türkiye'ye açık. Çocuklara, gençlere ve kadınlara yönelik şiddetle mücadele eden ve mağdurları koruyan, kâr amacı gütmeyen, kamu veya özel sektörde faaliyet gösteren tüm kurum ve kuruluşlar, yerel idareler, üniversiteler ve araştırma merkezleri programa katılabiliyor.

803/2004/EC sayılı çocuk, genç ve kadınlara karşı şiddetin engellenmesi ve risk altındaki grup ve mağdurların korunmasına yönelik Topluluk eylemlerini içeren bir Program (Daphne II Programı) oluşturulmasına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Kararı

Kadınlar

14. KADIN, ÇALIŞMAK İÇİN KOCASINDAN İZİN ALMAK ZORUNDA DEĞİL

AB'ye uyum yasaları çerçevesinde Medeni Kanun'da yapılan değişiklikle, eşlerden her birinin meslek ve iş seçiminde diğerinin iznini alma zorunluluğu olmadığı kabul edildi. Kadının, çalışmak için kocasının iznini almasını gerektiren eski düzenleme, kadınların iş hayatını ciddi ölçüde kısıtlayan, cinsiyet eşitliğine aykırı bir hükümdü. Yeni düzenlemeye göre taraflar birbirinden izin almaksızın çalışma hayatına katılabiliyorlar. Ancak, "meslek ve iş seçiminde ve bunların yürütülmesinde evlilik birliğinin huzur ve yararı göz önünde tutulacaktır," hükmü halen kanun kapsamında yer alıyor.

22.11.2001 tarihli, 4721 sayılı *Türk Medeni Kanunu, Madde 192*

15. CİNSEL SUÇLARIN CEZALANDIRILMASINDA ARTIK KIZ-KADIN MAĞDUR AYRIMI YOK

AB uyum yasaları doğrultusunda değiştirilen Türk Ceza Kanunu'nda evli kadına ya da kıza karşı işlenen cinsel suçlara farklı cezai uygulamalar ortadan kalktı. Değişimden önce evli kadın, bekâr kadına göre daha fazla korunmaktaydı. Bu yaklaşım, kadını birey olarak cinsel saldırıya karşı korumaktan çok, evlilik kurumunu korumakta ve ayrımcılık yaratmaktaydı. Halbuki, evli ya da bekâr olmanın suçun niteliğini ağırlaştırmak ya da hafifletmek için bir neden olması mümkün değil. Tecavüz ya da cinsel saldırıya uğrayan kişinin medeni durumu, yaşanan fiziksel ve ruhsal tahribatı değiştirmiyor. Bu çağdışı yaklaşım, yeni Türk Ceza Kanunu ile birlikte değişti.

26.09.2004 tarihli, 5237 sayılı *Türk Ceza Kanunu, Madde 102*

16. TECAVÜZCÜ ARTIK MAĞDURLA EVLENEREK CEZADAN KURTULAMIYOR

Eski Türk Ceza Kanunu'nda, cinsel saldırı ya da kız-kadın kaçırma suçlarında, "etkin pişmanlık" olarak adlandırılan bir düzenleme yer alıyordu. Buna göre cinsel saldırıda bulunan ya da kız kaçıranın mağdure ile evlenmesi halinde cezası 5 yıl süre ile erteleniyordu. Beş yıl süre ile evliliğin sürmesi halinde de suçlunun cezası ortadan kaldırılıyordu. Tecavüze uğrayan yerine suçluyu koruyan ve mağduru, kendisine tecavüz eden ile hayatını paylaşmaya zorlayarak yasa aracılığı ile bir kez daha mağdur eden bu düzenleme, AB'ye uyum yasaları kapsamında 2004 yılında Türk Ceza Kanunu'ndan çıkarıldı.

17. EVLİLİK DIŞI DOĞAN ÇOCUĞUNU ÖLDÜRENE CEZA İNDİRİMİ KALKTI

Eski Türk Ceza Kanunu'nda, evlilik dışı dünyaya gelen çocuğun annesi tarafından namusunu kurtarma gerekçesi ile öldürülmesine ceza indirimi uygulanıyordu. Yeni TCK'da bu düzenleme kaldırıldı. Namus kavramını, insan yaşamından ve yeni doğmuş bir çocuğun yaşam hakkından daha önde tutan bu çağ dışı yaklaşım, AB uyum yasaları kapsamında yasalarımızdan çıkarıldı.

22.11.2001 tarihli, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, Madde 282

18. EVLİLİK İÇİ CİNSEL SALDIRI ARTIK SUÇ

AB'ye uyum amacıyla yenilenen Türk Ceza Kanunu'nda evlilik içi cinsel saldırı, şikâyetle bağlı bir suç olarak kabul ediliyor. Bireyin her koşulda ve her ortamda şiddete karşı korunmasını içeren bu yaklaşım, evlilik birliği için de geçerli. Cinsel birlikteliğe zorlama, "evlilik dışında" ya da "içinde" ayırımı yapılmaksızın aynı şekilde cezalandırılıyor. Cinsel tacizle bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlal edilmesinin cezası, 7 yıldan 12 yıla kadar hapis. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi halinde soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlı. Suçun işlenme yöntemine ve doğurduğu sonuca göre ceza artıyor. En ağır ceza ise suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü halinde veriliyor. Bu da ağırlaştırılmış müebbet hapis.

26.09.2004 tarihli, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, Madde 102

19. HAMİLE, YENİ DOĞUM YAPMIŞ, EMZİKLİ KADIN ÇALIŞANLARA ÖZEL KORUMA

AB üyeliği işverenlere, hamile, yeni doğum yapmış ve emzikli kadın çalışanların iş yerinde karşılaşabilecekleri her türlü riski belirleyerek gerekli önlemleri alma yükümlülüğü getiriyor. Zihinsel ve fiziksel yorgunluğun da risk olarak algılandığı AB mevzuatına göre, kadının durumunu tehlikeye sokacak tüm risklerin öngörülerek engellenmesi gerekiyor. Buna çalışma biçimi, süresi ve yoğunluğu da dahil. Eğer çalışanın yaptığı iş, bulunduğu koşullarda fiziksel ve ruhsal durumunu tehlikeye sokacak bir iş ise, işveren ücret farkı olmaksızın başka bir iş önermekle yükümlü. Eğer bu teknik olarak mümkün değilse geçici olarak çalışmaya ara verme imkânı sağlanıyor. Hamile, yeni doğum yapmış veya emzikli kadınların gece işlerinde çalıştırılması ise kesinlikle yasak.

Bu durumda işveren, çalışanı bir gündüz işine transfer etmek ya da ücretli izin süresini uzatmakla yükümlü.

92/85/EEC sayılı hamile, loğusa veya emzikli kadın çalışanların işyerinde sağlık ve güvenliklerinin iyileştirilmesine ilişkin asgari önlemlerin belirlenmesi konusundaki Konsey Direktifi (89/391/CEE sayılı direktifin 16.maddesi 1.paragrafı kapsamında onuncu direktif)

20. ÜCRETLİ DOĞUM İZNİ 16 HAFTA

AB'de, çalışan hamile kadınlar doğum öncesinde ve/veya sonrasında kesintisiz en az 14 hafta ücretli izin hakkına sahip. Üye ülkeler 14 haftayı alt sınır olarak kabul edip, doğum izni süresini ulusal düzenlemeleri ile belirliyorlar. Ancak doğum izni, doğumdan önce ve/veya sonra verilmesi zorunlu olan en az iki haftalık izni de kapsamak zorunda. Hamilelik döneminde, çalışan kadınlar çalışma saatleri içinde herhangi bir ücret kesintisine uğramaksızın tıbbi kontrol izinleri kullanabiliyorlar. Doğum sonrasında bebek bir yaşına gelene kadar günde 1.5 saat süt izni veriliyor. AB'ye uyum sürecinde 2003 yılında çıkarılan yeni İş Kanunu ile Türkiye'de 12 hafta olan ücretli doğum izni, 16 haftaya çıkarıldı. Kadın işçi bu iznin tamamlanmasının ardından isterse 6 ay ücretsiz izin de alabiliyor. Kadın memurlar için bu süre 12 aya kadar uzatılabilir. Sonuç olarak, çalışan hamile kadınlar artık, bu alanda AB'de uygulanan haklardan yararlanma imkânına sahip.

92/85/EEC sayılı hamile, loğusa veya emzikli kadın çalışanların işyerinde sağlık ve güvenliklerinin iyileştirilmesine ilişkin asgari önlemlerin belirlenmesi konusundaki Konsey Direktifi (89/391/CEE sayılı direktifin 16.maddesi 1.paragrafı kapsamında onuncu direktif)

Çocuklar

21. "ÇOCUĞUMDUR, SEVERİM DE DÖVERİM DE," ANLAYIŞI BİTTİ

AB uyum yasaları ile değişen Türk Ceza Kanunu, aile içi şiddeti de cezalandırıyor. Aile büyükleri, eş ya da çocuklara yönelik şiddet, vücut dokunulmazlığına karşı suçlar kapsamında değerlendiriliyor. Artık ebeveyn olmak, dayak atmanın mazereti olamıyor. Kan bağı olsun, olmasın bir kişiye kasıtlı olarak zarar vermek, fiziksel ya da ruhsal sağlığını bozmak cezalandırılıyor. Bu eylem aile içinde yapılıyorsa ceza artırıyor. Şiddetin sonucunda fiziksel bir hasar olursa ceza bir kat, mağdurun iyileşmesi mümkün olmayan bir duruma gelmesi, sakatlık, çocuk yapma yeteneğinin kaybı, vb. durumlarda ise iki kat artırıyor.

26.09.2004 tarihli, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, Madde 86-87

22. ÇOCUKLARA YÖNELİK CİNSEL İSTİSMARIN CEZASI AĞIR

Yeni Türk Ceza Yasası'nda yetişkinlere yönelik cinsel amaçlı eylemler, "Cinsel Saldırı Suçu" olarak tanımlanırken, çocuklara yönelik cinsel amaçlı saldırılar, "Cinsel İstismar" olarak adlandırılıyor. Bunun nedeni, çocukların kendilerine yönelik cinsel saldırının ve yaratacağı fiziksel ve ruhsal tahribatın bilincinde olmamaları. Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre 18 yaşın altındaki herkes çocuk kabul ediliyor. Çocuklara yönelik her tür fiziksel, zihinsel saldırıya karşı koruma sorumluluğu da devlete ait. TCK cinsel istismarı kategorilere ayırıyor. Eğer istismar çocuğun aile bireyleri, eğitimci, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma sorumluluğu bulunan kişilerce yapılıyorsa, ya da tehdit ve zor kullanılıyorsa ceza yarı oranında artırıyor. İstismar sonucu çocuğun beden ve ruh sağlığının bozulması halinde en az on beş yıl ceza, bitkisel yaşama girme ya da ölüme neden olma halinde ağırlaştırılmış müebbet hapis uygulanıyor.

26.09.2004 tarihli, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, Madde 103

23. ÇOCUKLAR TEHLİKELİ OYUNCAKLARDAN KORUNUYOR

AB mevzuatı, oyuncaklar ve 14 yaşından küçük çocukların oynaması için tasarlanan tüm ürünlere ilişkin özel düzenlemeler içeriyor. Buna göre, oyuncakların üretiminde ve piyasaya sürülmesinden önce belirli kurallara uymak gerekiyor. Avrupa standardizasyon örgütleri tarafından belirlenen kriterlere uyumlu bir şekilde üretilen oyuncakların temel şartları karşıladığı kabul ediliyor.

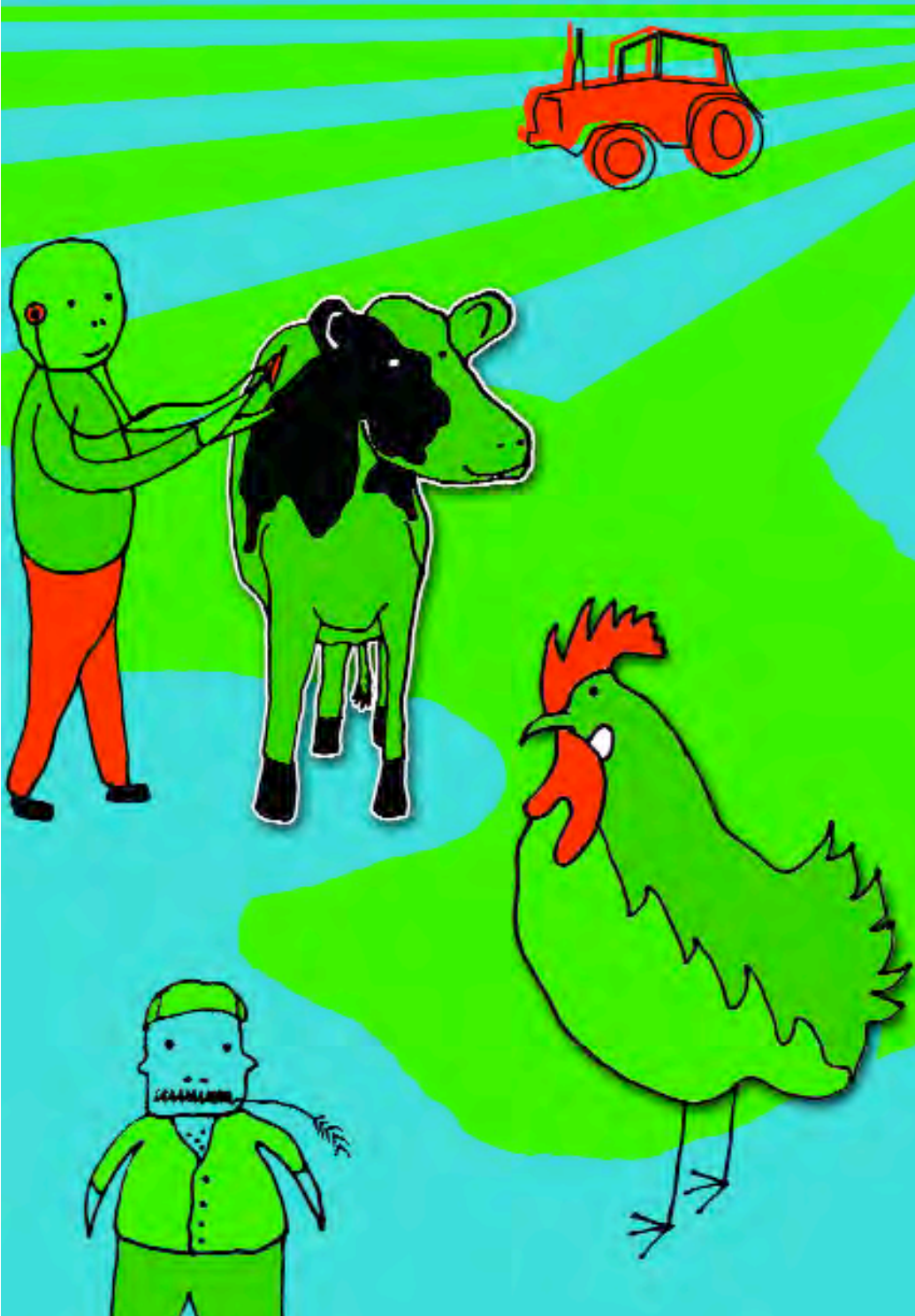
Söz konusu şartlara uyumun, üye devletlerce belirlenen kurumlar veya üreticinin kendisi tarafından değerlendirilmesi ve Avrupa Komisyonu'na bildirilmesi gerekiyor. Üretici veya üreticinin iznli temsilcisi, oyuncacın standartlara uyumlu olduğunu gösteren belgeleri ve oyuncacın tasarımı, üretim ve depolama yeri hakkındaki bilgileri saklamakla yükümlü. Piyasaya sürülen tüm oyuncaklarda bulunması gereken CE işaretinin kurallara aykırı bir şekilde kullanıldığının tespit edilmesi halinde, üye devletlerin cezai yollara başvurmaları gerekiyor. Burada "piyasaya sürmek" kavramı, bedelsiz olarak dağıtılan oyuncakları da kapsıyor.

88/378/EEC sayılı, üye devletlerin, oyuncakların güvenliliği ile ilgili mevzuatlarının yakınlaştırılmasına ilişkin Konsey Direktifi

24. 15 YAŞIN ALTINDAKİ ÇOCUKLARA ÇALIŞMA YASAĞI

AB'de 15 yaşın altında ve zorunlu eğitim dönemindeki çocukların çalışması yasak. Bu yaş grubundaki çocuklar, sadece kültürel, sportif faaliyetlerde ve hafif işlerde ancak izin alınmak kaydıyla sınırlı süreyle çalışabiliyor. Çocukların ve gençlerin, aile işletmeleri de dahil olmak üzere yaptıkları tüm işler kontrol altına alınıyor. AB mevzuatına göre, 18 yaşın altındaki gençler, fiziksel ve ruhsal kapasitelerini aşan, eğitim süreçlerini engelleyen, sağlıklarına zarar verme riski olan, tecrübe eksikliği nedeniyle kaza riski taşıyan tehlikeli işlerde, gece vardiyalarında çalışmıyorlar. Belirli şartlar altında, 14 yaşını dolduran çocukların bazı "hafif işler"de çalışmalarına izin verilebiliyor. Bu şartlarda çalışan çocuklar, okul dönemlerinde haftada en fazla 12 saat, okulun kapalı olduğu dönemlerde ise haftada en fazla 35 saat çalışabiliyorlar. Mesleki eğitim ve çıraklık eğitimi alan gençlerin eğitimleri de çalışma süresi içinde değerlendiriliyor ve haftada 40 saati aşmıyor.

94/33/EC sayılı çalışan gençlerin işyerinde korunması hakkında Konsey Direktifi; Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi, Bölüm IV

Tarım ve Hayvancılık

25. ÇİFTÇİLER İÇİN İSTIKRARLI PAZAR, İSTIKRARLI GELİR

AB, üye ülke çiftçilerine ürünlerini en uygun koşullarda değerlendirebilecekleri istikrarlı pazar koşullarını sağlıyor. Türkiye üyelikle birlikte yaklaşık 600 milyon nüfuslu, alım gücü yüksek bir pazarda tarım ürünlerini serbestçe pazarlama imkanına sahip olacak. AB, Ortak Tarım Politikası kapsamında üye ülkeler tarafından üretilen ürünlere, ithal ürünlere karşı öncelikli bir rejim uyguluyor. Yani Birlik içinde tarım sektörünün dış rekabete karşı korunması sağlanıyor. Bunun yanı sıra, çiftçilerin istikrarlı bir gelire sahip olmaları ve yaşam koşullarının yükseltilmesi için teşvikler veriliyor. Fiyatların belirli bir oranın altına düşmesi durumunda müdahalede bulunan ve aradaki farkı kendi bütçesinden karşılayan AB, çiftçilerin gelirini güvence altına alıyor.

Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma – Konsolide Metin, Madde 34; 1782/2003/EC sayılı Ortak tarım politikasının doğrudan destek planlarına yönelik esasları ve çiftçilere yönelik belirli destek planlarına ilişkin Konsey Tüzüğü

26. STANDARTLARA UYMAYAN ÇİFTÇİYE TARIMSAL DESTEK YOK

AB'nin Ortak Tarım Politikası reformu kapsamında, doğrudan ödeme desteklerinden yararlanacak tüm üreticiler bazı yükümlülükler üstlenmek zorunda. Buna göre çiftçiler tarım arazilerini iyi tarımsal ve çevresel koşullarda tutmak ve bu konudaki AB standartlarına uymak, çevrenin korunmasına duyarlı olmak, gıda güvenliği, insan, bitki ve hayvan sağlığı standartlarına uygun üretim yapmakla yükümlü. Üreticiler düzenli olarak denetime tabi olacaklar. Koşullara uymayanlara verilen destekler azaltılacak. Eğer uyumsuzluğun nedeni ihmal ise destekler %5 ila %15 arasında azaltılacak. Kasıtlı olarak uyum sağlanmıyorsa en az %20 destek indirimi yapılacak. Uyumsuzluk süreklilik arz ediyorsa destek tamamen askıya alınabilecek.

1782/2003/EC sayılı Ortak Tarım Politikası'nın doğrudan destek planlarına yönelik esasları ve çiftçilere yönelik belirli destek planlarını belirleyen Konsey Tüzüğü

27. HAYVANINA REFAH SAĞLAYAN ÇİFTÇİYE DESTEK

AB'nin Ortak Tarım Politikası'nda 2003 yılında yapılan reformlar doğrultusunda kırsal kalkınma politikası güçlendirildi. Bu çerçevede hayvan refahının sağlanmasına yönelik

teşvik edici düzenlemeler kabul edildi. Buna göre, "iyi hayvan yetiştiriciliği" yapan ve en az beş yıl süreyle yetiştirdiği hayvanların refahını artırma taahhüdü veren çiftçilere ek masraflarının karşılanması için destek sağlanıyor. Çevresel tarım önlemleri kapsamında verilen bu destek hayvan başına yılda 500 avroya kadar çıkabiliyor.

1783/2003/EC sayılı Avrupa Tarımsal Garanti ve Yönlendirme Fonu (EAGGF) kaynaklı kırsal kalkınma desteklerine ilişkin 1257/1999/EC sayılı Tüzüğü tadil eden Konsey Tüzüğü

28. BÜYÜKBAŞ HAYVANLARA PASAPORT

AB, Topluluk içinde ticareti yapılan büyükbaş hayvanların kulaklarına yetkili idarelerce işaret takılması zorunluluğu getiriyor. Yeni doğmuş ya da ithal edilmiş tüm büyükbaş hayvanlar için 14 gün içinde ilgili idare tarafından pasaport çıkarılması gerekiyor. Pasaportta hayvanın doğum yeri, yaşı ve ait olduğu işletmeye ilişkin bilgiler yer alıyor. Pasaportu olmayan hayvana dolaşım yasağı getiriliyor. Pasaportu olanlarsa evrakları ile birlikte serbest dolaşıma girebiliyor. Hayvanın bir işletmeye giriş ve çıkışı, aynı insanların gümrük geçişlerinde olduğu gibi pasaportuna işleniyor. Topluluk içinde aynı menşeden olan ve aynı yere giden hayvan sürüleri için ortak pasaport çıkartılabiliyor ama bunun bir veteriner sertifikası ile onaylanmış olması gerekiyor. Hayvanın ölümü halinde 7 gün içinde yetkili otoriteye bildirilme zorunluluğu getiriliyor.

1760/2000/EC sayılı büyükbaş hayvanların tanımlanması, kaydedilmesi ve et ürünlerinin etiketlenmesine ilişkin Tüzük

29. GENÇ ÇİFTÇİLERE TEŞVİK

AB, kırsal kalkınmanın güçlendirilmesinde anahtar role sahip olan gençlerin desteklenmesini tarım politikasının önemli bir önceliği olarak değerlendiriyor. Genç çiftçilerin yeni tesisler kurmaları ve bu tesislerin yapısal anlamda kalkınabilmeleri amacıyla özel destek önlemleri uygulanıyor. Örneğin, genel olarak tarımsal tesislere yapılan yatırımların en fazla %40'ı, daha az gelişmiş bölgelerde ise %50'sine destek sağlanabiliyor. Yatırımların gençler tarafından yapılması halinde, bu oranlar %10 artarak %50 ve %60'a yükselebiliyor. Bu destekler, tesisin kuruluşunu takip eden 5 yıl içinde sağlanıyor ve tesisin kurulduğu tarihte çiftçinin 40 yaşının altında olması gerekiyor. Genç çiftçiler, 25,000 avroya kadar tesis kurma yardımından yararlanabiliyor. Tesisin kuruluşunu izleyen 3 yıl içinde faaliyetleri ile ilgili "çiftlik danışmanlık hizmetleri"nden faydalanan genç çiftçilere ise, 30,000 avroya kadar destek sağlanabiliyor.

1257/1999/EC sayılı Avrupa Tarımsal Garanti ve Yönlendirme Fonu (EAGGF) kaynaklı kırsal kalkınma desteklerine ilişkin Tüzüğü tadil eden 1783/2003/EC sayılı Konsey Tüzüğü

30. ÇİFTLİK DANIŞMANLARI GELİYOR

2003 yılında yapılan Ortak Tarım Politikası reformları, üreticilerin belirli yasal yükümlülüklerini yerine getirmelerini kolaylaştırmak amacıyla "çiftlik danışmanlık sistemi"ni getirdi. Buna göre, tüm üye devletlerde, çiftçilere arazi ve çiftlik yönetimi konularında danışmanlık hizmeti veren bir sistem uygulanıyor. Söz konusu sistem, çevre, insan, hayvan ve bitki sağlığı, hayvanların tanımlanması, kayıt altına alınması, hastalıkların bildirilmesi ve hayvan refahı gibi konularda çiftçilere danışmanlık hizmeti sağlıyor. Çiftçilerin sistemden faydalanması gönüllülük esasına dayanıyor ve yılda 15,000 avrodan fazla doğrudan yardım alan çiftçilere öncelik tanınıyor. Bu sistemin işletmesinden, üye devletler tarafından yetkilendirilen özel birimler sorumlu oluyor. Bu kuruluşlar, hizmet verdikleri çiftçilere ait bilgi ve verileri gizli tutmakla yükümlüler.

1782/2003/EC sayılı Ortak Tarım Politikası kapsamındaki doğrudan destek planlarına yönelik ortak esasları ve çiftçilere yönelik belirli destek planlarını belirleyen Konsey Tüzüğü

31. GIDA ÜRÜNLERİNİN KALİTESİNİ ARTIRAN ÇİFTÇİYE EKSTRA DESTEK

Kaliteli gıda üretiminin desteklenmesi, AB'nin kırsal kalkınma politikasının en önemli unsurlarından biri. Çiftçilerin, üye devletler veya Topluluk tarafından yürütülen gıda kalitesi programlarına katılmaları teşvik ediliyor. Ancak, bu programlara katılım çiftçilere ek maliyet ve yeni yükümlülükler getiriyor. Bu nedenle AB, programlara katılan çiftçilere maddi destek sağlıyor. Programlar, özel nitelikteki tarım ürünlerinin sertifikalandırılması, organik tarım, coğrafi işaret ve menşe isimlerinin korunması gibi uygulamaları kapsıyor. Ulusal programlar ise, ancak belirli kriterlerin karşılanması halinde destek kapsamına girebiliyor. Bu kriterlerin başında, geleneksel standartların üzerinde kalite sağlanması, şeffaflık ve izlenebilirlik gibi çeşitli öncelikler yer alıyor. Programlara katılan çiftçiler, desteklerden 5 yıl süreyle faydalanabiliyor.

Üretici grupları da, tüketicilerin bu konularda bilgilendirilmesi ve kaliteli ürünlerin teşvik edilmesi amacıyla destekten yararlanabiliyor. Söz konusu gruplara, bu amaçla geliştirecekleri projeler için, %70 oranında maddi destek sağlanabiliyor. Böylelikle hem kaliteli gıda ürünleri teşvik ediliyor, hem de tüketicilerin bu konudaki farkındalık düzeyi artırılıyor.

1257/1999/EC sayılı Avrupa Tarımsal Garanti ve Yönlendirme Fonu (EAGGF) kaynaklı kırsal kalkınma desteklerine ilişkin Tüzüğü tadil eden 1783/2003/EC sayılı Konsey Tüzüğü

32. TARIMDA KAYIT DIŞI ÜRETİME, KONTROLSÜZ ÜRETİM STOKLARINA SON

AB, tarımda ihtiyaç fazlası üretimi kontrol etmek ve ürün stoklarının istenmeyen miktarlarda birikmesini önlemek için üretimi kontrol altına alıyor. Bu çerçevede, üretim kotaları, garanti edilmiş miktar veya alanlar ve ekim dışı bırakma gibi çeşitli yollara başvuruluyor. Belirlenen kotalar, her üye ülke için yıllık olarak tespit ediliyor ve firmalara dağıtılıyor. Kotaların belirlenmesinde, üretim, tüketim, stok miktarı ve ithalata ilişkin veriler dikkate alınıyor. Üreticilerin, garanti altına alınan fiyatlardan yararlanabilmek için bu kotaları aşmamaları gerekiyor.

Kota dışı üretim yapan çiftçiler yüksek oranlarda vergi ödemek zorunda kalıyor. Örneğin, her üye devletin pazarlayabileceği azami süt miktarı belirleniyor. Bu miktarın üzerinde süt ve süt ürünü pazarlayan çiftçilerden belirli bir oranda vergi alınıyor. Söz konusu vergi, 2006-2007 dönemi için, 100 kg süt başına 28.54 avro olarak belirlenmiş durumda. Üretim kotalarının gerektiği gibi uygulanabilmesi için, öncelikle tüm tarımsal faaliyetin kayıt altına alınması gerekiyor. Bu nedenle kayıt dışı üretim ve pazarlamanın engellenmesi, tarım alanındaki uyum çalışmalarının önceliğini oluşturuyor.

1788/2003/EC sayılı Süt ve süt ürünleri sektörüne vergi uygulanmasına ilişkin Konsey Tüzüğü ile bu tüzüğün uygulanmasına ilişkin kuralları belirleyen 595/2004/EC sayılı Komisyon Tüzüğü

33. ORGANİK TARIMDA TOHUMDAN GÜBREYE HERŞEY ORGANİK OLACAK

Organik ürünler başta gelişmiş ülkeler olmak üzere tüm dünyada giderek artan biçimde kabul görüyor. Ancak bu ürünlerin üretimi ve piyasaya sunumları son derece hassas denetimlerden geçiriliyor. AB'nin bu alandaki mevzuatına denk düzenlemeleri iç hukukuna aktarmayan ve AB'nin uygunluk listesine dahil olmayan ülkeler, AB'ye ihracat yapamıyor. Organik tarım çiftliklerinde, sertifikalı olmayan çiftliklerde üretilmiş tohum ve gübreler kullanılamıyor. Organik arı üretim çiftliklerinde, organik olmayan yöntemlerle üretilen şeker dahi, arıların beslenmesinde kullanılan karışımlara katılmıyor. Bu kurallara uymayan firmalar ürünlerini piyasaya süremiyor.

2092/91/EEC sayılı Tarım ürünlerinin organik üretimine ve tarım ürünleri ve gıda maddelerinin üzerindeki göstergelere ilişkin Konsey Tüzüğü

Gıda Güvenliği

34. SECERESİNİ BİLMEDİĞİMİZ SIĞIR ETİNİ YEMEYECEĞİZ

AB düzenlemelerine göre, ticaretin tüm aşamalarında sığır etinin ve sığır eti bazlı et ürünlerinin özelliklerinin ve üretim koşullarının ürün etiketinde yer alması gerekiyor. Etin ait olduğu hayvanın bilgileri, kimlik numarası, doğum yeri, yetiştirilme yeri, kesim yeri, kesimhanenin izin numarası ve farklı bir yerde işlem gördüyse parçalara ayrıldığı yerin etikete yazılma zorunluluğu getiriliyor. Bu bilgilerin yer almadığı etiketli ya da etiketsiz ürünler piyasaya sürülemiyor.

1760/2000/EC sayılı büyükbaş hayvanların tanımlanması, kaydedilmesi ve et ürünlerinin etiketlenmesine ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü

35. ARTIK, "İÇTİĞİMİZ SÜT SAĞLIKLI MI," DİYE ENDİŞELENMEYECEĞİZ

AB kurallarına göre çiğ sütün bir mililitresinde kabul edilebilir bakteri miktarı 100,000. Türkiye'de bu miktarın milyonlarla ölçüldüğü biliniyor. AB üyesi ile birlikte, öncelikli sokakta süt satımı ortadan kalkacak. Bununla birlikte, kullandıkları çiğ sütte standartları aşan miktarda bakteri bulunan firmalar ürünlerini piyasaya süremeyecekler. Süt ve süt ürünleri üreticileri, ya AB standartlarına uyum sağlayacaklar, ya da kapanacaklar. Uyum için belirli bir süre geçiş dönemi alınsa bile, şartlara uymayan firmalar bu süre içinde sadece yerel piyasaya satış yapabilecek. Ayrıca, ürünün standartlara uygun olmadığı paket üzerinde belirtilecek. Tüketici böylelikle sağlıklı olan ve olmayan ürünleri kolaylıkla ayırt edebilecek.

853/2004/EC sayılı Hayvanlardan elde edilen gıda ürünlerine ilişkin hijyen kurallarını belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü; 854/2004 sayılı İnsan Tüketimine Sunulan Hayvansal Kökenli Gıdaların Resmî Kontrollerinin Organizasyonu İçin Spesifik Kurallar Getiren Konsey ve Parlamento Tüzüğü

36. TEHLİKELİ MADDELERİN GIDAYLA TEMASI ENGELLENİYOR

AB ülkelerinde gıda ürünleri ile temas eden malzemeler belirli kurallara tabi tutuluyor. Bu kurallar, ambalajlar, plastik veya cam şişeler, çatal-bıçak ve kaşıklar, evlerde kullanılan çay-kahve makineleri ve bunun gibi daha birçok malzemeyi ilgilendiriyor. Teknolojik gelişmeler sayesinde kullanımı gittikçe artan, ürünün bozulmasını engelleyen veya bozulduğu takdirde renk değiştiren "aktif" ve "akıllı" ambalajlar da ilgili düzenleme kapsamına giriyor. Ancak, "aldehit" ve "amin" gibi ürünün

bozulduğunu gizlemek amacıyla kullanılabilen malzemelere izin yok. Düzenlemeye göre, gıda maddeleri ile temas etmek üzere geliştirildiği açıkça belli olmayan her boş paketin üzerinde “gıda kullanımı için,” yazması veya bunun uygun bir simgeyle (bardak veya çatal) belirtilmesi gerekiyor. AB mevzuatı, bu genel düzenleme dışında, gıda ürünleri ile temas eden plastik veya seramik gibi belirli malzemelere yönelik özel düzenlemeler de içeriyor. Örneğin, 2005 yılında kabul edilen bir düzenleme uyarınca, gıda ürünleri ile temas eden seramik malzemelerin belirli şartlara uymasının ötesinde, bu uyumu kanıtlayan analizler yapılması ve yazılı açıklamada bulunulması gerekiyor.

82/711/EEC sayılı Gıda maddeleri ile temas edecek olan plastik malzeme ve ürünlerin bileşenlerinin gıdaya taşınmasına ilişkin testler için gerekli maddeleri içeren Konsey Direktifi; 84/500/EEC: Üye Devletlerin gıda maddeleri ile temas edecek seramik ürünleri ile ilgili çıkardıkları kanunların yakınlaştırılmasına ilişkin Konsey Direktifi; 1935/2004/EC sayılı Gıda ile temas edecek malzeme ve ürünlere ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü; 2005/31/EC sayılı Gıda maddeleri ile temas edecek seramik ürünler için uyum bildirimi ve analiz metodlarına ilişkin performans kriterleri ile ilgili olarak 84/500/EEC sayılı Direktifi tadil eden Komisyon Direktifi

37. TARLADAN SOFRAYA GIDA GÜVENLİĞİ ANLAYIŞI

Gıda işleyen tüm tesisler, teknik ve hijyen koşullarını AB hijyen standartlarına uyumlaştırmak üzere modernize etmek zorunda. Gıdaların sadece nihai ürün aşamasında değil, üretimden tüketiciye sunulmasına kadar tüm safhalarda izlenmesi söz konusu. Gıda maddeleri üreten, ithal eden, dağıtımını yapan ve satan işyerlerine getirilen yükümlülük ve yaptırımlar sayesinde tüketicinin “tarladan sofraya kadar gıda güvenliği”nden emin olması sağlanıyor. Gıda işletmecilerinin, üretim, işleme ve dağıtımın tüm aşamalarında gıda mevzuatının gerekliliklerini yerine getirip getirmediğini izlemek ve doğrulamak ise Tarım ve Köyişleri Bakanlığı’nın sorumluluğunda. Bu amaçla Bakanlığın, halkın gıda güvenliği konusunda bilgilendirilmesi, gıda güvenliğinin gözetimi ve diğer izleme faaliyetlerini kapsayan resmi bir kontrol sistemi oluşturması gerekiyor.

178/2002/EC sayılı Gıda Yasası ile ilgili genel ilke ve yükümlülükleri belirleyen, Avrupa Gıda Güvenliği Kurumu’nu (EFSA) kuran ve gıda güvenliğine ilişkin prosedürleri belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü

38. MERDİVEN ALTI GIDA ÜRETİMİ TARİH OLUYOR

Radyasyonlu çayların içildiği, tarım ilacı kalıntılı sebzelerin tüketildiği, gıda ürünlerinin sağlığa zararlı boyalarla renklendirildiği, ekmeğe kanserojen içerikli maddelerin katıldığı, merdiven altı üretimin ayyuka çıktığı günler geride kalıyor. Ürünlerini uygun sıcaklık ve hijyen koşullarında satmayan, etiketlemeyen, etiket bilgilerini

kanıtlayamayan ve kaynağını belgeleyemeyenler cezalandırılacak. Tüketicinin doğru bilgilendirilmesi esas olacak. Yanıltıcı bilgi veren ya da yanlış yönlendiren üretici, ithalatçı ve satıcı ağır yaptırımlara uğrayacak. Sokaklarda satılan etiketsiz, belgesiz, standartsız, kalitesiz ürünler tarih olacak.

852/2004/EC sayılı gıda maddelerinde hijyene ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü; 2000/13/EC sayılı nihai tüketiciye satılacak gıda ürünlerinde etiketleme, sunum ve reklam hakkındaki üye devlet yasalarının yakınlaştırılmasına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi; Gıda maddelerinin içerdiği malzemelerin belirtilmesi ile ilgili olarak 2000/13/EC sayılı Direktifi tadil eden 2003/89/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

39. SÜT SAĞANLARA SIKI HİJYEN KURALLARI GELİYOR

AB, süt sağım işlemini gerçekleştirenlerin temiz bir şekilde giyinmiş olmasını ve personelin ellerini yıkayabilmesi için sağımın yapıldığı yerde gerekli malzemelerin bulundurulmasını şart koşuyor. Sağım işleminin hemen ardından sütün, bozulmayı engelleyecek şekilde tasarlanmış temiz bir yerde muhafaza edilmesi ve soğutulması gerekiyor. Günlük olarak toplanan sütün en fazla 8 °C, günlük olmayan sütün ise en fazla 6 °C’de tutulması gerekiyor. Ayrıca, nakliye esnasında ısının korunması, gidilen yere varıldığında sütün en fazla 10 °C olması gerekiyor.

853/2004/EC sayılı hayvanlardan elde edilen gıda ürünlerine ilişkin hijyen kurallarını belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü

40. GEREKLİ ŞARTLARA UYULURSA KOKOREÇ TARİH OLMAYACAK

AB’de, sakatat ürünleri belirli koşullar altında piyasaya sürülebilir. Öncelikle bu ürünlerin elde edildiği hayvanların mezbahalarda kesilmiş olmaları ve ölüm öncesi/ölüm sonrası kontrollerden geçerek insan tüketimi için uygunluklarının onaylanmış olması gerekiyor. Ayrıca, bu ürünlerin tuzlanmış, ısıtılmış veya kurutulmuş olmaları ve bu işlemlerden sonra bozulmamaları için etkin önlemler alınmış olması gerekiyor. Ortam sıcaklığında muhafaza edilemeyen mide, mesane ve bağırsakların sevkiyata kadar dondurulması, özellikle tuzlanmayan veya kurutulmayan ürünlerin en fazla 3 °C’de muhafaza edilmesi gerekiyor.

853/2004/EC sayılı hayvanlardan elde edilen gıda ürünlerine ilişkin hijyen kurallarını belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü

41. “ALDIĞIMIZ KIYMANIN İÇİNDE KİM BİLİR NELER VAR?” KAYGISINA SON

Kıyma ve et karışımlarının muhtevası ve hazırlanma koşulları sıkı kurallara bağlanıyor. Buna göre, kıymanın hazırlanmasında çiğ kırmızı et kullanılması, besin değeri taşımayan sinir, deri parçaları, tendonlar, kalp kasları, kemik sıyrıntıları, baş etleri vb.

bölmelerin etten ayrılması ve kıymanın içine katılmaması gerekiyor. Dana kıymada azami yağ oranının %20, yağsız kıymadaki azami yağ oranının %7 olması gerekiyor. Kıymanın, kesimden en geç bir saat sonra soğutma işlemine tabi tutulması zorunluluğu getiriliyor. Kesim, kıyma işlemi ve ambalajlama yerlerinin ayrı olması, bu işlemlerin yapıldığı tüm alanlarda ısı kontrolü ve ideal ısının muhafaza edilebilmesi için frigofrik ekipman bulundurulması gerekiyor.

Sağlık ve hijyen koşullarına azami dikkat gösterilmesi, personelin ağızlık takması, dezenfekte edilebilir eldiven kullanması şart koşuluyor. Kıymayı hazırlayan tesisin veteriner onay numarası ve tarihinin, ürünün etiketinde yer alması gerekiyor. Doğrudan tüketiciye satış yapan kasaplar ise AB ile uyumlaştırılmış ulusal sağlık ve hijyen kontrollerine tabi tutuluyor.

853/2004/EC sayılı hayvanlardan elde edilen gıda ürünlerine ilişkin hijyen kurallarını belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü

42. MEZBAHALARDA KULLANILAN BİÇAKLAR EN AZ 82 °C SICAK SUYLA YIKANACAK

AB, etlerin bıçak ve benzeri teçhizat nedeniyle kirlenmemesi için, mezbahalarda kullanılan tüm aletlerin en az 82 °C'de yıkanmasını veya aynı etkiyi doğuracak farklı bir yöntemle dezenfekte edilmesini şart koşuyor. Etle temas halinde olan işçilerin ellerini yıkarken kullandıkları muslukların da kontaminasyon tehlikesini önleyecek şekilde tasarlanmış olması gerekiyor. Ayrıca, insan tüketimine uygun olmadığı için ayrılan etlerin saklanması ve hasta hayvanların öldürülmesi için ayrı odaların bulundurulması gibi, mezbahaların uyması gereken daha birçok kural bulunuyor.

853/2004/EC sayılı hayvanlardan elde edilen gıda ürünlerine ilişkin hijyen kurallarını belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü

43. TÜKETİCİ ARTIK NE YEDİĞİNİ BİLİYOR

AB'de piyasaya sürülen gıda ürünlerinin ambalajlarında, ürünün adı, hangi malzemeleri içerdiği, bu malzemelerin miktarı, alerjiye yol açabilecek maddeler, son kullanma tarihi ve saklama koşullarının belirtilmesi gerekiyor. Bu kurallar yalnızca doğrudan tüketiciye satılan gıda ürünleri için değil, restoran, hastane, kantin ve benzeri gıda tedarikçilerine satılan ürünler için de geçerli. Ürünün taşıdığı etiketin, tüketici açısından yanıltıcı olmaması gerekiyor.

Örneğin, doğal maden suları ve bazı özel diyet ürünleri dışındaki gıda maddelerinin herhangi bir hastalığı engellediği veya tedavi ettiği etiket ve reklamlarda belirtilmiyor. Gerektiğinde, ürünün ambalajda belirtilen adının, birtakım başka özelliklere de işaret

etmesi gerekiyor. Örneğin, ezilmiş, kurutulmuş, dondurulmuş, konsantre hale getirilmiş veya füme ürünlerin isimlerinde, ürünün bu işlemlerden geçtiğinin belirtilmesi gerekiyor. 2003 yılında kabul edilen bir düzenleme, etiketlerde özellikle belirtilmesi gereken, alerjiye yol açabilecek maddelerin listesini içeriyor. Buna göre, gluten içeren hububat, kabuklu hayvansal gıdalar, yumurta, balık, fıstık, soya fasulyesi, süt ve süt ürünleri, fındık ve fındık ürünleri, kereviz, hardal ve 10 mg/kg veya 10 mg/litre'nin üzerinde konsantrasyon oranına sahip susam tohumu ve sulfat gibi tüm potansiyel alerjik malzemelerin etiketlerde belirtilmesi gerekiyor.

2000/13/EC sayılı mbai tüketiciye satılacak gıda ürünlerinde etiketleme, sunum ve reklam hakkındaki üye devlet yasalarının yakınlaştırılmasına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi; Gıda maddelerinin içerdiği malzemelerin belirtilmesi ile ilgili olarak 2000/13/EC sayılı Direktifi tadil eden 2003/89/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

44. GIDA İŞLETMELERİNE KAPSAMLI HİJYEN KURALLARI

HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points), yani "Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktaları" ilkeleri, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü tarafından ortaya konan uluslararası gıda standartlarını kapsıyor. Sistemin temel amacı, tehlike analizi yoluyla, gıda güvenliği açısından kontrol altında tutulması gereken kritik aşamaları saptamak. AB'de faaliyet gösteren gıda işletmelerinin, HACCP ilkelerine uymak için çeşitli prosedürler geliştirmeleri ve bu prosedürleri hayata geçirmeleri gerekiyor. Söz konusu ilkeler; kontrol edilmesi gereken kritik noktaların tanımlanması, bu noktalarda etkin gözetim prosedürleri uygulanması, kritik bir aşamada kontrol eksikliği saptanması halinde düzeltici önlemler alınması, önlemlerin denetlenmesi için otokontrol yöntemleri geliştirilmesi ve bu önlemlerin uygulandığını kanıtlayacak kayıtlar tutulması gibi yükümlülüklerden oluşuyor.

Avlama, toplama, hasat ve hayvanların çiftlikte yetiştirilmesi gibi aşamaları kapsayan "birincil üretim" şu an için HACCP yükümlülüklerinin dışında tutuluyor. Ancak, ilgili AB düzenlemesi, "birincil üretim"e ilişkin süreçleri de sıkı hijyen kurallarına tabi tutuyor.

852/2004/EC sayılı gıda maddelerinde hijyene ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü

45. GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALARA SIKI DENETİM

Genetiği Değiştirilmiş Organizmaların (GDO) düzenlenmesinde, sağlık ve çevrenin korunması ile rekabet gücü arasındaki dengeye dikkat edilmesi gerekiyor. Bu nedenle, GDO'ların tümüne izin vermek ile tümünü yasaklamak arasında bir yol bulmak gerekiyor. İlgili AB mevzuatı, gerek insanların tükettiği gıda maddelerinde gerek hayvan yemlerinde kullanılan GDO'ları sıkı biçimde denetliyor. GDO'lara izin

verilmesine ilişkin prosedürler ve etiketleme ile ilgili yükümlülükler mevzuatta açıkça belirtiliyor. Tüm GDO'ların izin ve piyasaya sürülme prosedürlerinden Avrupa Gıda Güvenliği Kurumu sorumlu. AB ülkelerinde, genetiği değiştirilmiş olan, genetiği değiştirilmiş organizma ihtiva eden veya bu tür organizmalardan türeyen tüm gıda maddelerinin, GDO içerdiklerini belirtecek şekilde etiketlenmeleri gerekiyor. Böylelikle tüketiciler, gerek sağlık gerek etik açısından tartışmalara konu olan bu ürünleri kullanıp kullanmama konusunda tercih yapabiliyor. Sınırlı alanlarda kullanılmalarına rağmen GDO'ların çevreye ve hatta başka ülkelere yayılması mümkün. Bu nedenle ilgili AB mevzuatı, GDO'ların istem dışı yayılmasını engellemeye yönelik yatay düzenlemeler de içeriyor. Sağlık ve çevre açısından risk taşımayan GDO'lar ayrıca listeleniyor. Böylelikle bazı GDO'ların bilinçli olarak kullanılmasına izin veriliyor.

1829/2003/EC sayılı genetiği değiştirilmiş gıda ve hayvan yemlerine; 1830/2003/EC sayılı genetiği değiştirilmiş organizmaların izlenebilirliğine, etiketlenmesine ve bunlardan elde edilen gıda ve yemlerin izlenebilirliğine ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzükleri; 90/219/EEC sayılı genetik olarak yapıları değiştirilmiş mikro organizmaların kullanımının devamına ve 2001/18/EC sayılı genetiği değiştirilmiş organizmaların bilinçli olarak çevreye yayılmasına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifleri

Tüketiciler

46. DAHA GÜVENLİ, SAĞLIKLI VE ÇEVRECİ YAPILAR

Binalar, yollar, köprüler ve demiryolları gibi yapılarda kullanılan malzemeler günlük yaşam için son derece önemli. AB'de sadece belirlenen yasal gerekleri karşılayan yapı malzemeleri piyasaya sürülebilir. Yani yapılar; güvenlik, dayanıklılık, yangın halinde güvenlik, hijyen, sağlık ve çevrenin korunması, gürültüye karşı koruma ile enerji tasarrufu ve ısıyı tutma gibi özellikleri olan malzemelerden yapılıyor. Üreticiler, ürettikleri yapı malzemelerinin güvenli olduğunu CE işareti ilişitirerek gösteriyorlar. Oldukça detaylı bir süreç sonunda iliştirilen CE işareti, ürünün AB'de sorunsuzca dolaşmasını sağlıyor. Ayrıca, üye ülkeler çok sıkı piyasa gözetimi yaparak uygunsuz ürünlerin kullanılmasını engelliyorlar.

89/106/EEC sayılı Üye Devletlerin Yapı Malzemelerine İlişkin Kanun, Düzenleme ve İdari Hükümlerinin Yakınlaştırılmasına İlişkin Konsey Direktifi

47. GÜVENLİ OLMAYAN HIÇ BİR ÜRÜN PİYASAYA SUNULAMIYOR

AB, ürün güvenliğine büyük önem veriyor. Bunun için, bazı ürünlerin üretim sürecinden tüketiciye ulaşmaya kadar hangi gerekleri karşılamaları gerektiğini detaylı olarak düzenliyor. Ancak, tüm ürün gruplarını AB seviyesinde düzenlemek mümkün olmadığı için genel ürün güvenliğine ilişkin kurallar da belirlenmiş durumda. Ürüne özel düzenleme olmaması halinde, ulusal standartlar, bunun da olmaması halinde genel ürün güvenliği kurallarına göre hareket ediliyor. En temel ilke, piyasaya sunulan tüm ürünlerin insan sağlığı ve güvenliğine tehdit oluşturmaması. Kısacası üreticiler, varolan ulusal standartları, Komisyon tavsiyelerini, sağlık ve güvenlik alanındaki iyi uygulama örneklerini, son üretim tekniklerini ve tüketicilerin güvenlik beklentilerini dikkate alarak üretim yapmakla sorumlular. Ayrıca, tüketicileri ürüne ilişkin tüm tehlikeler hakkında da bilgilendirmeleri gerekiyor. Üye ülkeler tarafından, sistemin işleyişini ve denetimini sağlamak üzere kurulan piyasa gözetimi mekanizması ise ürün güvenliğinin ayrılmaz parçası.

2001/95 sayılı Genel Ürün Güvenliğine İlişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

48. YANILTICI VE AGRESİF TİCARİ UYGULAMALAR SON BULUYOR

AB, tüketicinin tercih özgürlüğünü sınırlandıran ve bir ürünü alıp almama konusundaki kararını etkileyen haksız, yanıltıcı ve agresif ticari uygulamaları yasaklıyor. Örneğin, belirli ürünlerin özel fiyatlara satın alınabileceğini söyleyerek tüketicinin ilgisini çektikten sonra, söz konusu ürünleri tüketiciye göstermemek, farklı fiyatlara satmaya çalışmak veya belirtilen fiyata kusurlu ürünler satmaya çalışmak gibi uygulamalar AB'nin kara listesinde yer alıyor.

2005/29/EC sayılı İç Pazar'da iş dünyasının tüketiciye yönelik haksız ticari uygulamalarına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

49. FİYATLARI KARŞILAŞTIRMAK ARTIK DAHA KOLAY

Aynı ürünün çeşitli markalar tarafından farklı miktarlarda sunulduğu durumlarda, tüketicinin gerçek fiyat farkını kestirmesi oldukça güç oluyor. Örneğin, 350 mililitrelik bir meyve suyu ile 700 mililitrelik bir meyve suyu arasındaki fiyat farkının normal olup olmadığını değerlendirmek tüketiciyi zorluyor. AB, yalnızca satış fiyatının değil, ürünün birim cinsinden fiyatının da belirtilmesini şart koşuyor. Böylelikle tüketici, farklı markaların litre veya kilo başına fiyatlarını karşılaştırarak daha isabetli seçimler yapabiliyor.

98/6/EC sayılı tüketiciye sunulan ürünlerin fiyatlandırılmasında tüketicinin korunması hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

50. TÜKETİCİ ADİL OLMAYAN SÖZLEŞMELERE KARŞI KORUNUYOR

AB, haksız sözleşme hükümlerini yasaklıyor. Sözleşmelerin çoğu, karşılıklı iyi niyete duyulan güven sayesinde tüketiciler tarafından okunmadan imzalanıyor. Bu şekilde imzalanan bir sözleşmede, tüketici açısından ciddi sakıncaları olan bir hükmün bulunduğu tespit edilirse, AB tüketiciyi koruyacak önlemler getiriyor. Örneğin, imzalanan sözleşmenin herhangi bir yerinde, küçük veya zor okunacak bir şekilde, "Ödediğiniz depozito geri verilmeyecektir" yazıyor ise, AB düzenlemeleri, sözleşme imzalanmış olmasına rağmen tüketiciyi korumak için bu hükmü geçersiz sayıyor.

93/13/EEC sayılı tüketici sözleşmelerinde adil olmayan koşullar hakkında Konsey Direktifi

51. TÜKETİCİ İSTERSE FİKRİNİ DEĞİŞTİREBİLİYOR

AB düzenlemelerine göre tüketiciler, istekleri dışında kapılarına gelen bir satıcı ile herhangi bir sözleşme yapmaları halinde, söz konusu sözleşmeyi 7 gün içinde iptal edebiliyorlar. Aynı şekilde, internet siteleri üzerinden, posta yoluyla veya telefonla

yapılan satışlarda da, tüketici herhangi bir gerekçe göstermeden sözleşmeyi 7 iş günü içinde iptal edebiliyor. Bazı mali hizmetlerde bu süre 14 güne kadar uzayabiliyor.

85/577/EEC sayılı işyerleri dışında görüşülen sözleşmeler konusunda tüketiciyi korumaya yönelik Konsey Direktifi

52. TUR SÖZLEŞMELERİNDE MAĞDUR OLAN TATİLCİLER KORUNUYOR

AB, broşürlerde belirtilenden farklı bir mekânda konaklamaya zorlanan veya tatili sırasında anlaştığı tur şirketi iflas eden tatilcileri özel düzenlemelerle koruyor. Tur operatörleri, broşürde söz verdiklerinden daha düşük kalitede bir hizmet sunmaları halinde tazminat ödemekle yükümlüler. Tatil sırasında iflas eden tur şirketleri ise, tatilcileri evlerine ulaştırmak zorunda. Sözleşmenin yapılmasından sonra tur şirketinin fiyatta artış veya konaklanacak yerde değişiklik yapmak istemesi halinde müşteri sözleşmeyi iptal edebiliyor. Ayrıca, kapasiteden fazla satış yaparak müşterilerini havaalanında bekleten tur operatörlerinin de tazminat ödemeleri gerekiyor. AB, devremülk satışlarında da tatilcileri koruyor. Devremülk sözleşmesinin farklı bir ülkede gerçekleşmesi halinde müşteriler, broşürün ve sözleşmenin kendi dillerine çevrilmesini talep edebiliyorlar. Ayrıca, sözleşmenin imzalanmasını izleyen 10 gün içinde müşterinin hiçbir gerekçe göstermeden sözleşmeyi iptal etmesi de mümkün.

90/314/EEC sayılı paket seyahat, paket tatil ve paket turlar hakkında Konsey Direktifi

53. TÜKETİCİLER ÇALIŞMAYAN ÜRÜNÜ GERİ GÖNDEREBİLİYOR

Satın alınan bir ürün satış sözleşmesine uymuyorsa, ürünü geri göndererek tamir ettirmek veya yenisini almak mümkün. Bunun yanı sıra, fiyat indrimi veya ödenen ücretin tamamen tazmini de talep edilebiliyor. Bu kurallar, ürünün tüketicinin eline geçmesini izleyen 2 yıl için geçerli. Ayrıca, ürünün alınmasından sonraki ilk 6 ay içinde herhangi bir sorun yaşanması halinde, ispat yükümlülüğü satıcının üzerinde. Yani, tüketicinin satış sözleşmenin ihlal edildiğini ispatlama gibi bir zorunluluğu yok, aksine, satıcıdan sözleşmeyi ihlal etmediğini ispatlaması bekleniyor.

1999/44/EC sayılı tüketim mallarının satışı ve toplu garantilerin bazı yönleri hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

54. KOYULAN TEŞHİSİN, ÖDENEN ÜCRETİN, FATURANIN DOĞRULUĞU GARANTİ

Ölçü biriminin ortak olması ve ölçülen miktarın doğruluğundan emin olmak, piyasadaki tüm aktörler için aynı dili konuşmak ve güven anlamına geliyor. Doğru ölçüm yapan teşhis ve tedavi cihazları, taksimetreler, elektrik, gaz ve su sayaçları ile tartı aletleri gibi cihazlar günlük yaşamda büyük öneme sahip. Bu aletlerin doğru ölçüm yapmaması halinde ciddi maddi kayıplar ortaya çıkabiliyor. Dolayısıyla, ölçü ile ilgili her türlü

çalışmayı kapsayan "metroloji", piyasadaki güveni sağladığı için kalite altyapısının ayrılmaz bir parçası. AB'nin 1970'lerden beri gündeminde olan bu konuda birçok düzenleme yapıldı. Bu düzenlemeler, hızla gelişen teknolojiye uyum sağlayacak şekilde güncelleniyor. Metroloji gibi, kalite altyapısının ayrılmaz parçası olan uygunluk değerlendirmesi sayesinde, ölçüm aletlerinin sorunsuz çalıştığı üreticiler tarafından garanti ediliyor ve üye ülkelerin kurduğu piyasa gözetimi sayesinde denetleniyor.

2004/22/EC sayılı ölçü aletlerine ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi; 90/384/EEC sayılı Otomatik Olmayan Tartı Aletlerine ilişkin Konsey Direktifi; 71/316/EEC sayılı Ölçü Aletleri ve Metrolojik Kontrol Metodlarına ilişkin Üye Devlet Yasalarının Yakınlaştırılması Hakkında Konsey Direktifi; 80/181/EEC sayılı Ölçü Birimleri Hakkında Üye Devlet Yasalarının Yakınlaştırılmasına ilişkin ve 71/354/EEC sayılı Direktifi Yürürlükten Kaldırın Konsey Direktifi;

55. YANILTICI REKLAMA DAVA YOLU AÇIK

AB, tüketicileri, ticari veya endüstriyel faaliyetlerde bulunanları yanıltıcı reklamlardan koruyor. Bir reklamın yanıltıcı olup olmadığını değerlendirirken ürün veya hizmetin özellikleri, fiyatı, arz koşulları, kalitesi ve reklam sahibinin hakları göz önünde bulunduruluyor. İlgili düzenleme uyarınca, tüm üye devletlerde yanıltıcı reklamlara karşı dava açmak veya söz konusu reklamı idari bir birime şikâyet etmek mümkün. Konu ile ilgili mahkemeler veya yetkili diğer kurumlar, yanıltıcı reklamların yayından kaldırılmasına veya yayınlanmadan önce yasaklanmasına karar verebiliyorlar. Bunun için fiili bir zarar ya da kayıp olduğunun kanıtlanmasına gerek yok. Ayrıca, reklam sahibinin kasıtlı ihmalinin söz konusu olduğunu ispatlamak da gerekmiyor. İlgili mahkeme veya kurumlar, gerektiğinde reklam sahibinden, reklamda söylenenlerin gerçek olduğunu ispatlamasını talep edebiliyorlar. İspat amacıyla sunulan verilerin yetersiz olması halinde, reklam içeriğinin hatalı ve yanıltıcı olduğu yönünde karar alınabiliyor. 1997 yılından beri karşılaştırmalı reklamlar da söz konusu düzenleme kapsamına giriyor. Buna göre, karşılaştırmalı reklamların nesnel olması, rakip firmalar açısından itibar sarsıcı veya lekeleyici nitelikte olmaması gerekiyor.

84/450/EEC sayılı aldatıcı reklamlarla ilgili üye devletler yasaları, yönetmelikleri ve idari hükümlerinin yaklaştırılmasına ilişkin Konsey Direktifi ve bu direktifi karşılaştırmalı reklamları da içerecek şekilde değiştiren 97/55/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

56. TÜKETİCİ KREDİLERİNDE YANILTICI BİLGİLENDİRME YASAK

Tüketici kredisi ile ilgili yanıltıcı reklamların önü kesiliyor, çünkü AB bu konuda tüm üye ülke vatandaşlarını koruma altına alan düzenlemeler getiriyor. Banka veya finans kuruluşlarının, kredi koşulları hakkında tüketiciye sundukları teklif veya yaptıkları reklamlarda, faiz oranı dışında, ödemeye ilişkin tüm detayları somut örnekler yoluyla

açıklamaları gerekiyor. Kredinin toplam maliyetinin ve tüketiciye yansıyacak ilgili tüm masrafların açıkça belirtilmesi gerekiyor. Kredi sözleşmelerinde yıllık masraf ve komisyonların yüzde olarak belirtilmesi ve bu oranların değiştirilme koşullarının açıklanması gerekiyor. Tüketiciler, kredi alarak üstlendikleri yükümlülükleri diledikleri takdirde daha erken yerine getirebiliyorlar. Bu durumda, kredinin toplam maliyeti üzerinden uygun bir indirimle gidiliyor. Tüketici, kredi ile ilgili ilan ve bilgilendirmelerde belirtilen maliyetleri uygun bularak sözleşmeyi imzalama aşamasına geldiğinde, "ayrıca şu maliyetler de var," gibi açıklamalarla karşılaştığı takdirde, yanıltıcı bilgilendirme yapıldığı gerekçesiyle hukuki yollara başvurabiliyor veya durumu ilgili idari birimlere şikâyet edebiliyor.

87/102/EEC sayılı tüketici kredisi ve 84/450/EEC sayılı aldatıcı reklamlarla ilgili üye devlet yasaları, yönetmelikleri ve idari hükümlerinin yaklaştırılmasına ilişkin Konsey Direktifleri

57. BİNALAR DA TUTUMLU OLACAK

Enerji tüketimini azaltmak, tüm dünyada temel öncelik haline geldi. AB de, binaların toplam enerji tüketimindeki payının yaklaşık %40 olmasından hareketle, çeşitli düzenlemeler getiriyor. Yerel şartlar, iç ve dış mekanların iklimsel koşulları ile birlikte maliyet etkinliği de göz önünde bulundurulurken, binaların enerji performansı artırılıyor. Buna göre, binaların enerji performansını hesaplamak için genel bir çerçeve, yeni binaların uyması gereken asgari gerekler, binaların enerji sertifikası ile binalardaki kazan ve havalandırma sistemlerinin denetimine ilişkin kurallar uygulanıyor. Binaların enerji performansı, standart kullanımına (ısıtma, soğutma, sıcak su ve havalandırma sistemleri, aydınlatma vb.) bağlı olarak tüketilen ya da tüketileceği varsayılan enerji miktarını ifade ediyor. Performansın ayrıca, yalıtım, tesisat özellikleri ve teknik özellikler, iklim koşullarına ilişkin tasarım ve konumlandırma, güneş ışığı ve komşu yapılar gibi enerji talebini etkileyebilecek koşullar göz önüne alınarak hesaplanmış bir ya da birden fazla rakamsal gösterge ile değerlendirilmesi gerekiyor. Üye devletler, binaların Direktif'te yer alan yöntem çerçevesinde belirlenmiş olan asgari enerji performanslarına ilişkin koşulları yerine getirmek için gerekli önlemleri almakla yükümlüler.

2002/91/EC sayılı binaların enerji performansına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

58. TÜKETİCİLERİN SİGORTA SEÇENEKLERİ ARTIYOR

Avrupa Birliği'nde uygulanan "Tek Sigorta Piyasası" üye ülkeler arasında iç sınırların ortadan kalktığı büyük bir sigorta pazarı. Bu pazarda, tüm AB üyesi ülke firmaları hizmetlerini serbestçe pazarlayabiliyor, tüketiciler de sigorta işlemleri için herhangi

bir üye ülkedeki sigorta şirketinden hizmet alabiliyor. Bu sistem, temel ortak düzenlemeler getirmekle birlikte, tüm üye ülkeler aynı sigorta sözleşmesi kuralları ve aynı fiyat tarifelerini uygulamak zorunda değil. Çünkü, üye ülkelerin ortalama yaşam süresi, hayat standartları, alışkanlıkları, tamirat ücretleri arasında farklılıklar söz konusu. AB'nin ilgili düzenlemesine göre, sigorta şirketlerinin kuruluşunda tüm üye ülkelerde tek izin prosedürü uygulanıyor. Buna göre, ev sahibi üye ülke tarafından bir şirkete verilen sigortacılık işlemleri yapma izni, "Avrupa Pasaportu" olarak tüm üye ülkelerde geçerli oluyor. Üyelikle birlikte, Türk firmaları, yaklaşık 600 milyonluk, alım gücü yüksek bir pazarda sigortacılık hizmetlerini serbestçe sunabilecek. Aynı şekilde AB firmaları da Türk pazarında, Türk firmaları ile aynı koşullarda faaliyet gösterecek. Rekabetin, çeşitliliğin ve kalitenin artmasını sağlayacak bu uygulamadan en fazla yarar görecektir olanlar ise tercih alanı genişleyecek tüketiciler.

Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın yerleşme hakkı ve hizmet sunma serbestisine ilişkin 43-48 ve 49-55. maddeleri

59. YURT DIŞINDA CEP TELEFONU İLE KONUŞMAK UCUZLAYACAK

AB'deki cep telefonu aboneleri, 2007 yılının Temmuz ayından bu yana yurtdışında cep telefonu kullanımı için eskisine oranla %60 daha az ödüyor. AB Roaming (uluslararası dolaşım) kurallarına göre, AB'de faaliyet gösteren GSM operatörleri abonelerine bir AB tarifesi sunmakla yükümlü. Eurotariff olarak adlandırılan bu tarife göre aboneler, yurtdışında yaptıkları aramalar için dakika başına 49 sent, gelen aramalar için ise 24 sent ödüyor. AB'nin bu düzenlemesine göre GSM operatörleri, söz konusu aramalar için düzenlemede öngörülenden daha yüksek fiyatlar uygulayamıyor.

717/2007/EC sayılı kamu mobil telefon ağlarında uluslararası dolaşım hakkında 2002/21/EC sayılı Direktifi tadil eden Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü

60. OTOMOBİL SATICILARI ARACIN YAKIT TÜKETİMİ VE ÇEVRESEL ETKİLERİ KONUSUNDA TÜKETİCİYİ BİLGİLENDİRMEK ZORUNDA

Otomotiv satıcıları, tüketiciyi binek otomobillerinin yakıt ekonomisi ve karbondioksit emisyonları hakkında bilgilendirmek zorunda. AB'nin emisyon oranlarını azaltmaya yönelik genel stratejisinin bir parçası olan düzenlemeye göre, satış noktalarında bulunan tüm yeni binek otomobillerine, tüketiciyi aracın yakıt tüketimi ve karbondioksit emisyonu hakkında bilgilendiren bir etiket ilâştirilmesi gerekiyor. Ayrıca, gerek satılık gerek kiralık araçların yakıt tüketimi ve emisyon oranlarına ilişkin verileri içeren posterler, satış noktalarında tüketicinin gözüne çarpacak şekilde sergilenmek zorunda. Söz konusu verilere, aracın pazarlanmasına yönelik hazırlanan tüm tanıtım

materyalleri içinde de yer verilmesi gerek. Bu sayede, tüketicinin yeni bir otomobil almadan önce aracın yakıt tüketimi ve karbondioksit emisyonları hakkında bilgi sahibi olması ve bilinçli bir tercih yapabilmesi sağlanmış oluyor.

1999/94/EC sayılı yeni binek otomobillerinin yakıt ekonomisi ve karbondioksit emisyonu konusunda tüketicinin bilgilendirilmesine ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

61. POSTA HİZMETLERİNDE HIZLI TESLİMAT DEVRİ BAŞLIYOR

AB, posta hizmetleri ile ilgili ortak kurallar getiriyor. Tüm üye devletler, posta hizmetlerinin ülkenin her yerinde, karşılanabilir fiyatlarla ve sürekli olarak sağlanmasıyla yükümlü. AB, aynı zamanda pazarın kademeli olarak rekabete açılmasını öngörüyor. Bu yönde, yerel posta hizmetlerini 2011 yılında serbestleştirmeye hazırlanıyor. Posta hizmetlerinde kargo ve acele gönderim gibi bazı hizmetler zaten rekabete açık. Tarifelerle ilgili kurallar, fiyatların, herkesin posta hizmetinden faydalanmasını sağlayacak düzeyde, maliyetlerle orantılı ve şeffaf olmasını gerektiriyor. Üye devletler, posta hizmeti ile ilgili kalite standartlarını belirleyip yayımlıyor. Bu standartların özellikle teslimat süresi, hizmette düzen ve güvenilirlik gibi konulara öncelik vermesi gerekiyor. Topluluk içindeki sınır-ötesi hizmetlere ilişkin kalite standartlarına göre, en hızlı kategoride yapılan gönderimlerin %85'inin 3 iş günü içinde, %97'sinin ise en geç 5 iş günü içinde teslim edilmesi gerekiyor. Buna ek olarak, her üye devletin, posta hizmeti sağlayan mevcut işletmelerden bağımsız ve yasal olarak ayrı bir veya birden fazla "Ulusal Düzenleyici Makam" kurması gerekiyor. Bu ulusal makamlar, posta hizmetlerinde ilgili AB düzenlemelerine ve rekabet kurallarına uygun hareket edilmesini sağlıyor.

97/67/EC sayılı Topluluk posta hizmetlerinde tek pazarın gelişmesi ve hizmet kalitesinin geliştirilmesi için ortak kuralları belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

62. ENERJİ PİYASALARININ SERBESTLEŞMESİ KALİTEYİ ARTIRACAK, FİYATLARI DÜŞÜRECEK

AB, devletin tekelinde olan bazı alanlarda serbestleşmeyi sağlayarak rekabetin ve kalitenin artmasını sağlıyor. Bu alanlardan biri de enerji piyasaları. AB, elektrik ve doğalgaz sektörlerinde pazara erişim, organizasyon, işleyiş, ihalelerde uygulanacak prosedürler ve izin verme usulleri gibi konuları ortak kurallarla düzenliyor. Hak ve yükümlülükler bakımından işletmeler arasında ayırıcılık yapılamıyor. Amaç, rekabet gücü yüksek, güvenli ve sürdürülebilir enerji piyasaları oluşturmak. Elektrik ve doğalgaz sektörlerindeki serbestleşme, özel sektörün de bu alanlarda alt yapı yatırımları yapmasını, dağıtım, taşıma, pazarlama hizmetlerinin rekabete açılarak

gelişmesini sağlıyor. Türkiye’de bu alanda sağlanacak serbestleşme tüketici açısından önemli bir avantaj yaratacak. Tüketici, farklı enerji tedarikçileri arasında tercih yapma imkanına kavuşacak, rekabet sayesinde hizmet kalitesi artacak ve fiyatlar düşecek.

2003/54/EC sayılı Elektrik İç Pazarı ve 2003/55/EC sayılı Doğalgaz İç Pazarı bakkındaki ortak kurallara ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifleri

63. AVRO KULLANIMI HAYATI KOLAYLAŞTIRACAK

Türkiye’nin AB üyesi olması ve Euro alanına katılımıyla birlikte kur farkı problemi ortadan kalkacak. Para değiştirme ve benzeri işlemlerden kaynaklanan komisyon ücretleri ve kambiyo marjları gibi ek maliyetler ortadan kalkacak. Türkiye’den çıkıp, tüm AB ülkelerini dolaşan bir kişi, yolculuğu boyunca para değiştirme sorunu yaşamayacak.

İthalatçı ve ihracatçı açısından avantaj sağlanacak. Tüketici için aynı ürünün, değişik üye ülkelerdeki fiyatlarını karşılaştırma ve en uygun fiyat tercihini yapma imkanı doğacak. Özellikle internet üzerinden yapılan alışverişlerde tek para uygulaması tüketicinin lehine olacak. Görme engellilerin kullanabileceği şekilde tasarlanan madeni Euro’lar, engelliler için de kolaylık yaratacak.

Avrupa Topluluğu’nu Kuran Antlaşma’nın (Konsolide Versiyon) “Ekonomik ve Parasal Politika” başlıklı VII. Bölümü

Balıkçılık

64. AĞIRLIĞI 20 GRAMIN ALTINDA İSTAVRİT SATILAMAYACAK

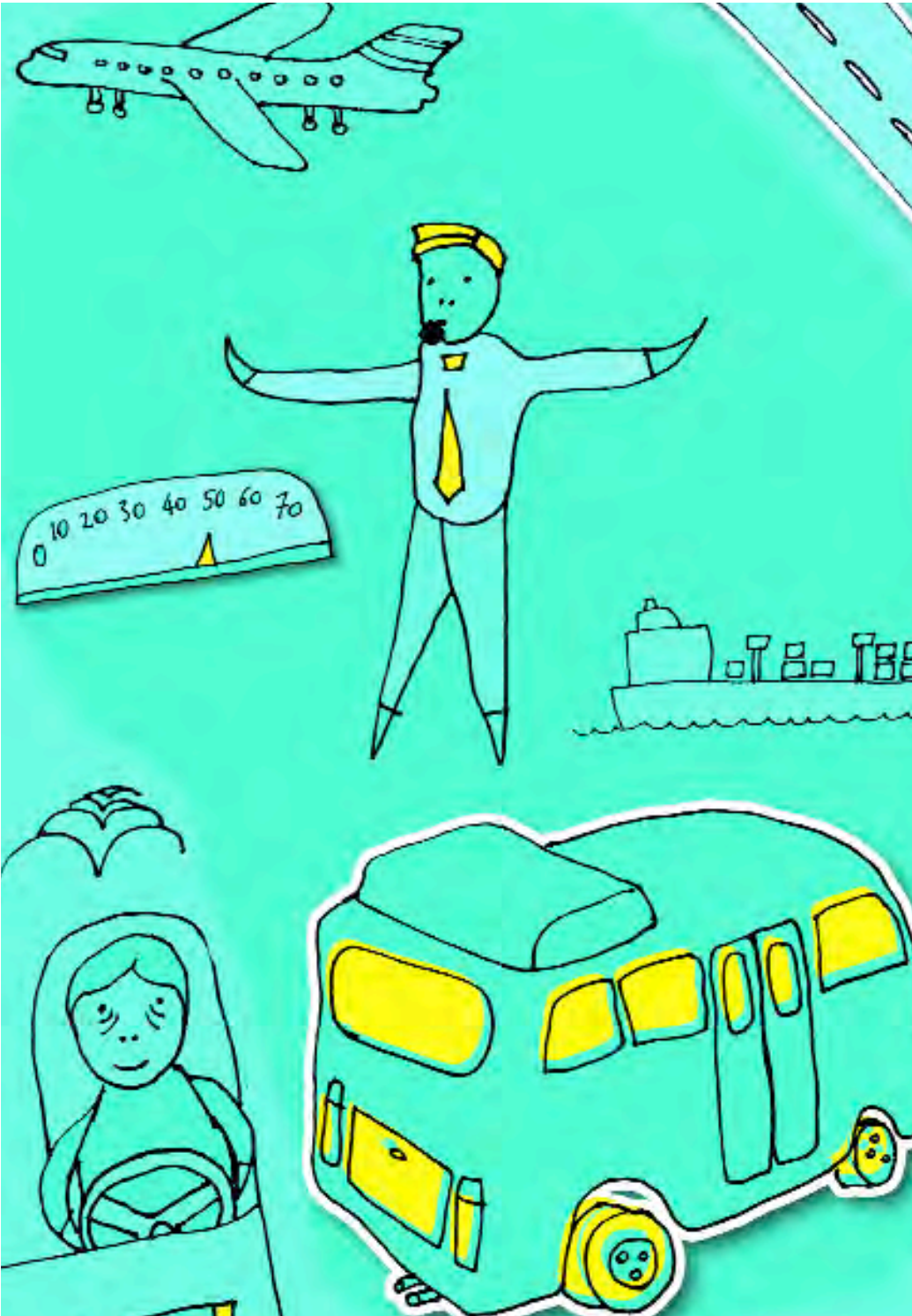
AB'de deniz ve su ürünleri, ancak kalite, boyut, ağırlık, ambalaj, sunum ve etiketleme ile ilgili belirli koşulları yerine getirdikleri takdirde piyasaya sürülebilir. Söz konusu ortak pazarlama standartlarının amacı, ürünlerin kalitesini değerlendirmek ve belgelemek, tüketicileri bilgilendirmek, piyasada şeffaflığı ve üretimde verimliliği artırmak. İlgili düzenlemeler, balıkların türlerine göre değişen çeşitli tazelik dereceleri belirliyor. Balıklar tazeliklerine göre "Ekstra", "A" veya "B" gibi kategoriler altında sınıflandırılıyor. Su kaynaklarını korumak amacıyla, balıkların asgari büyüklükleri de belirleniyor. Bunun için ağırlık veya kilo başına adet cinsinden ölçümler yapılıyor. Örneğin dil balığının en az 120, istavritin en az 20 gram olması gerekiyor.

2406/96/EC sayılı bazı balıkçılık ürünleri için ortak pazarlama standartlarını belirleyen Konsey Tüzüğü; bu tüzüğü tadil eden 2578/2000/EC sayılı ve 2495/2001/EC sayılı Konsey tüzükleri; 2136/89/EEC sayılı konserve sardalye için ortak pazarlama standartlarını belirleyen Konsey Tüzüğü; bu tüzüğü tadil eden 1181/2003/EC sayılı Komisyon tüzüğü; 1536/92/EEC sayılı konserve ton ve orkinos balıklarının ortak pazarlama standartlarını belirleyen Konsey Tüzüğü

65. BALIKÇILAR, BALIĞI İÇME SUYU VE TEMİZ SU İLE YIKAMAK ZORUNDA

AB'nin balık ürünlerinde hijyene ilişkin düzenlemelerine göre, avlanan balıkların tekne içinde toplandığı bölümlerin temiz tutulması ve yakıt veya sintine suyunun bu bölgelerle temas etmemesi gerekiyor. Balıkçılar, güverteye aldıkları balıkları canlı tutmadıkları takdirde en kısa sürede dondurmak, dondurma işlemi mümkün değilse, bir an önce tekneden karaya aktarmakla yükümlü. Teknede kaldıkları süre içinde balıkların, güneş ve diğer ısı kaynaklarının etkilerinden korunması gerekiyor. Yıkama ve dondurma işlemlerinde ise, ancak içme suyu veya temiz su kullanılabilir.

853/2004/EC sayılı hayvanlardan elde edilen gıda ürünlerine ilişkin hijyen kurallarını belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü

Taşımacılık

66. TİCARİ ARAÇ ŞOFÖRÜNÜN İŞİ EHLİYET ALMAKLA BİTMİYOR

AB'de profesyonel sürücülerin işi ehliyet sahibi olmakla bitmiyor. Sürücülerin ehliyet aldıktan sonra da dönemsel eğitimlerden geçmesi gerekiyor. Söz konusu eğitimler, başta "karayolu güvenliği" ve "benzinin akılcı ve optimal kullanımı" olmak üzere, sürücülerin çeşitli konulardaki bilgilerinin sürekli olarak güncellenmesini hedefliyor. İlgili düzenleme kapsamına giren sürücülerin, ehliyetlerini aldıktan sonra en az üç en fazla yedi yıl içerisinde ilk dönemsel eğitimlerini almaları gerekiyor. Daha sonra bu dönemsel eğitimler her beş yılda bir, en az 7 saatlik kurslar halinde, toplam 35 saat sürecek şekilde veriliyor.

2003/59/EC sayılı yük veya yolcu taşıyan belirli karayolu taşıtı sürücülerinin yetkilendirilmeleri ve düzenli olarak eğitimlerine ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

67. TERÖR ESTİREN UYKUSUZ SÜRÜCÜLER TARİHE KARİŞİYOR

AB, karayollarında yük veya yolcu taşımacılığı yapan sürücülerin çalışma koşullarını belirli kurallarla düzenliyor. Sürücüler için günlük çalışma süresi 9 saati aşmıyor. Bu süre herhangi bir hafta içerisinde 2 defalığına 10 saate çıkarılabilir. Haftalık çalışma süresi azami 56 saat, ancak birbirini izleyen iki hafta içinde çalışma süresi 90 saati aşmıyor. Yani ilk hafta 56 saat araç kullanan sürücü, ikinci hafta en fazla 34 saat çalışabilir. 4.5 saat araç kullanan sürücünün, istirahata çekilmemesi halinde, en az 45 dakika mola vermesi gerekiyor. Araçların tipine göre sürücülerin yaş ve deneyimlerinin de belirli kriterleri karşılaması gerekiyor. AB, üye devletlerde yolcu veya yük taşıyan araçlara "kayıt cihazları" yerleştirilmesini de zorunlu kılıyor. Buna göre, yolcu veya yük taşıyan karayolu araçlarında kayıt cihazı ve 28 günlük veri depolayabilen hafıza kartları kullanmak gerekiyor. Tüm sürücüler için söz konusu kartların tedarik edilmesi, üye devletlerdeki yetkili otoritelerin sorumluluğunda. Kayıt cihazlarının, okuyucuya yerleştirilen kartın kilitlenmesini sağlayacak şekilde tasarlanmış olması gerekiyor. Böylelikle, hız, mesafe, dinlenme süreleri ve tarihlere ilişkin tüm bilgiler cihazdaki karta otomatik olarak yükleniyor. Kartlar, ancak araç durağan haldeyken çıkartılabilir.

Karayolu taşımasında ekipman kaydına ilişkin 3821/85/EEC ve 2135/98/EC sayılı Konsey Tüzüklerini tadil eden 561/2006/EC sayılı karayolu taşımacılığı ile ilgili bir kısım sosyal mevzuatı uyumlaştıran Avrupa parlamentosu ve Konsey Tüzüğü

68. KARAYOLU TAŞIMACILIĞINDA 6 SAAT ÇALIŞANA EN AZ 30 DAKİKA MOLA

AB yalnızca sürücüler için değil, karayolunda hareket halinde çalışan herkes için çalışma sürelerini sınırlandırarak çalışanların sağlığını ve karayollarında güvenliği koruyor. İlgili düzenlemeye göre "çalışma süresi" yalnızca aracın sürülmesini değil, yükleme, boşaltma, temizleme, teknik bakım ve benzeri işlemleri de kapsıyor. Bu nedenle sürücü dışında seyahat eden tüm çalışanlar düzenleme kapsamına giriyor. Çalışma süresi haftada 48 saati geçemiyor. Bunun haftada 60 saate kadar uzatılması mümkün, ancak bu durumda 4 ay içerisinde çalışılan sürenin haftalık ortalama 48 saati geçmemesi gerekiyor. 6 saatlik çalışmanın ardından en az 30 dakikalık, 9 saatlik çalışmanın ardından ise en az 45 dakikalık mola öngörülüyor. Gece çalışanlar ise 24 saat içinde en fazla 10 saat çalışabiliyorlar. Tüm bu kuralların gerektiği gibi uygulanabilmesi için çalışma sürelerinin işverenler tarafından düzenli olarak kaydedilmesi gerekiyor. 2005 yılının Mart ayında tüm AB ülkelerinde yürürlüğe giren bu düzenleme, serbest çalışan sürücüler için 23 Mart 2009 tarihi itibarıyla geçerli olacak.

2002/15/EC sayılı karayolu taşımacılığında mobil çalışanların çalışma saatlerinin düzenlenmesine ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

69. TAŞITLARA HIZ SINIRLAYICI CİHAZLAR GELİYOR

AB, bazı yolcu ve yük taşıma araçlarının belirli hız seviyelerini geçmelerini engellemek amacıyla bu araçlara hız sınırlayıcı cihazlar takılmasını zorunlu kılıyor. Yerleştirilen cihazlar sayesinde, M2 ve M3 kategorilerine giren yolcu taşıma araçları saatte 100 km, N2 ve N3 kategorilerine giren yük taşıma araçları ise saatte 90 km'den fazla hız yapamıyorlar. Bu kategoriler araçların yolcu ve yük taşıma kapasiteleri ve ağırlıklarına göre değişiyor. Başta birtakım servis araçları, yolcu otobüsleri, kamyon ve tırlar olmak üzere pek çok taşıt düzenleme kapsamına giriyor. Üye devletler istedikleri takdirde, tehlikeli madde taşıyan araçlar için, hızı saatte 90 km'den daha düşük bir sınırdaki tutacak cihazlar da kullanabiliyorlar.

92/6/EEC sayılı Toplulukta belirli motorlu araç kategorilerinde hız sınır aletlerinin kullanımı ve yerleştirilmesine ilişkin Konsey Direktifi ve bu direktifi tadil eden 2002/85/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

Çalışma Hayatı

70. İŞE YENİ BAŞLAYANLAR DAHİL TÜM ÇALIŞANLARA EN AZ 4 HAFTA YILLIK İZİN

AB düzenlemelerine göre, hizmet süresi ayırımı yapılmaksızın, tüm çalışanlar yılda en az 4 hafta ücretli izin kullanabilecekler. Türkiye’de bugün hizmet süresi 1 ila 5 yıl arasında olanlar 14 gün, 5 -15 yıl arasında olanlar 20 gün, 15 yıl ve üstü olanlar 26 gün ücretli izin kullanabiliyor. Bu oran, işveren ve işçi arasındaki sözleşme koşullarına göre artırılabilir. Ancak AB üyeliği ile birlikte tüm çalışanlar yılda en az 4 hafta ücretli izin hakkına sahip olacaklar.

2003/88/EC sayılı çalışma sürelerinin düzenlenmesi ile ilgili bazı bususlara ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

71. BABALAR DA DOĞUM İZİNİ KULLANABİLECEK

Doğum veya evlat edinme yolu ile, babalar dahil çocuk sahibi olan tüm ebeveynler, çocukla ilgilenmek amacıyla en az 3 ay izin kullanma hakkına sahip olacaklar. Kadınlar, artık mesleki kariyerleri ve aileleri arasında seçim yapmak zorunda kalmayacaklar. Doğum nedeniyle izne ayrılacağı düşünülen kadınlar mesleki terfide, uzun vadeli sorumluluk gerektiren görevlerde ayrımcılığa tabi tutulamayacaklar. Doğum ve evlat edinme durumunda izni, ebeveynlerden herhangi biri kullanabilecek.

96/34/EC sayılı ebeveyn iznine ilişkin çerçeve anlaşma hakkında Konsey Direktifi

72. ÇALIŞANLARIN GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİNDEN KORUNMASINA AB STANDARDI

AB ülkelerinde, motorlu araçlar, inşaat makineleri ve benzeri donanımların gürültü emisyonlarını tespit etmek için işyerlerinde gürültü ölçümleri yapılıyor. İşverenler, belirlenen gürültü seviyesini aşan ortamlarda çalışanların maruz kaldığı stres, işitme problemleri ve işitme kayıplarını engellemek için önlemler almakla yükümlü. Çalışanlar için kulaklık ve gerekli ekipmanları temin etme, risklere karşı uyarma ve gürültüyü azaltıcı teknikleri uygulama zorunluluğu getiriliyor. İşverenin, kullanılacak ekipman ve uygulanacak önlemler için çalışanlara danışması, düzenli sağlık kontrolleri yapılmasını sağlaması gerekiyor.

2003/10/EC sayılı işçilerin gürültüden kaynaklanan risklere maruz kalmaları ile ilgili asgari sağlık ve güvenlik koşullarına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

73. ŞİRKETLERDE “ÇALIŞMA KONSEYLERİ” KURULACAK

AB, en az 1,000 çalışanı ve en az iki üye ülkenin her birinde 150 çalışanı olan şirketleri, “Topluluk ölçekli şirket” olarak tanımlıyor. Bu tür şirketlerin bünyesinde işverenin işçiyi bilgilendirmesi ve işçilere danışılmasını sağlayacak “Çalışma Konseyleri” kurulması gerekiyor. AB mevzuatına uyumlu birlikte, Türkiye’de de bu ölçekteki şirketlerde Çalışma Konseyleri kurulacak. Şirketin mali durumu, hedefleri, yatırım ve istihdam politikası, üretim sürecinde öngörülen değişiklikler ve bunların çalışanlara yansımaları, iş yerinin kapatılması halinde işçilerin durumu ve benzeri konular hakkında Çalışma Konseyleri’nde işçilere bilgi verilecek, görüşleri alınacak.

94/45/EC sayılı çalışanların bilgilendirilmesi ve çalışanlara danışılması amacıyla Avrupa Çalışma Konseyinin kurulması ya da Topluluk çapında faaliyet gösteren işletme ve işletme gruplarında bir usulün tesis edilmesine ilişkin Konsey Direktifi

74. İŞYERLERİ İŞÇİDEN HABERSİZ DEVREDİLEMİYOR

İşverenin değişmesi halinde işçilerin haklarının korunmaya devam etmesi AB mevzuatı tarafından garanti altına alınıyor. İşverenin transferi, işten çıkarma için geçerli neden olarak görülüyor. İşten çıkarmaya ancak ekonomik, teknik veya organizasyonel nedenlerden dolayı başvurulabiliyor. Üye devletler, devreden işverenin iflas etmesi veya borçlarını ödeyemeyecek durumda olması halinde, yeni temsilcilerin seçilmesine veya atanmasına kadar işçilerin gerektiği gibi temsil edilmesini sağlamakla yükümlü. Devreden ve devralan işverenlerin, devrin tarihi, nedeni, yasal, ekonomik ve sosyal sonuçları ve öngörülen tüm önlemler hakkında işçi temsilcilerini zamanında bilgilendirmeleri gerekiyor. Devir halinde işçilere uygulanacak her türlü tedbir hakkında işçi temsilcilerine danışılıyor. Devre karar veren işveren değil, işverenin üstündeki teşebbüs olsa dahi, bilgilendirme ve danışma ile ilgili kurallara uymak gerekiyor. Yani, “ilgili teşebbüs hiçbir bilgi vermediği için biz de işçileri zamanında bilgilendiremedik,” gibi bir bahane kabul edilmiyor.

2001/23/EC sayılı işletmelerin devri halinde işçi baklarının korunması ile ilgili üye devlet yasalarının yakınlştırılmasına ilişkin Konsey Direktifi

75. BİR BAŞKA ÜYE ÜLKEDE ÇALIŞANIN SOSYAL GÜVENLİK HAKLARI KAYBOLMAYACAK

AB üyeliği ile birlikte, farklı ülkelerde çalışmaktan ötürü sosyal güvenlik haklarının kaybı engellenecek. Bir Türk işçinin, Türkiye’de çalışarak kazandığı hakları bir AB ülkesinde çalışmaya devam etmesi halinde o ülkede korunacak. Ya da bir AB ülkesinde kazandığı haklar, çalışma hayatını Türkiye’de sürdürmesi halinde kaybolmayacak. Yani

emeklilik hakları, annelik, hastalık, maluliyet ödenekleri, iş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin tazminatlar, işsizlik sigortası, aile yardımları ve benzeri hakların tüm üye ülkeleri kapsayan bir şemsiye altında birleşmesi sağlanacak.

1408/71/EEC sayılı sosyal sigorta sistemlerinin Topluluk içinde yer değiştiren çalışanlara ve ailelerine uygulanışına ilişkin Tüzük

76. SİVİL HAVACILIKTA ÇALIŞANLARIN YILDA 900 SAATTEN FAZLA UÇMALARI YASAK

AB ülkelerinde sivil havacılık sektöründe çalışanlar yılda 2,000 saatten fazla çalıştırılmıyor. Çalışanların yılda 900 saatten fazla uçmaları da yasak. Bu çalışma sürelerinin, yıl içerisinde mümkün olduğunca pratik bir şekilde dağıtılarak uygulanması gerekiyor. İlgili düzenleme, çalışanların her yıl belirli bir süre tüm hizmetlere ara vermelerini gerektiriyor. Buna göre, ayda en az 7 gün, yıllık olarak ise en az 96 gün boyunca çalışanların hizmete ara vermesi gerekiyor. AB, sivil havacılık mesleğine özel bazı sağlık ve güvenlik şartlarının işverenler tarafından sağlanmasını da zorunlu kılıyor. Çalışanların işe başlamadan önce ücretsiz bir sağlık kontrolünden geçmeleri ve daha sonra belirli aralıklarla bu kontrollerin sürdürülmesi gerekiyor.

2000/79/EC sayılı Avrupa Hava Yolları Derneği (AEA), Avrupa Ulaşım İşçileri Federasyonu (EFT), Avrupa Kokpit Derneği (ECA), Avrupa Bölgesel Hava Yolları Derneği (ERA) ve Uluslararası Hava Taşıma Derneği (IACA) tarafından akdedilen, havacılık sektöründe mobil personelin çalışma sürelerinin düzenlenmesi konusunda Avrupa Anlaşması’na ilişkin Konsey Direktifi

77. İŞÇİLER ELEKTROMANYETİK RİSKLERE KARŞI KORUNUYOR

AB mevzuatı, çalışanları elektromanyetik alanlardan kaynaklanan risklere karşı koruyor. Topluluk düzeyinde uyulması gereken asgari koşulları belirleyen AB, daha ileri önlemler alınması konusunda üye devletleri serbest bırakıyor. İlgili düzenlemeye göre işverenlerin, düzenli aralıklarla, işçilerin maruz kaldığı elektromanyetik alanlara ilişkin değerlendirme ve ölçümler yaptırmaları gerekiyor. Bu ölçümler sonucunda, belirlenen asgari değerlerin aşıldığı tespit edilirse, bu değerlerin aşağı çekilmesine yönelik bir eylem planı uygulanması ve yüksek değerlere maruz kalan işçilerin sağlık durumlarının incelenmesi gerekiyor. Risk değerlendirme sonuçları, sağlık gözetiminden sorumlu doktorlarla da paylaşılıyor. İşçi veya işçi temsilcilerinin, risk değerlendirme çalışmalarının sonuçları, işveren tarafından alınan önlemler, güvenli uygulamalar, zararlı etkilerin tespit edilmesi, sağlık gözetimine ihtiyaç duyulan haller ve benzeri konularda bilgilendirilmeleri ve eğitilmeleri gerekiyor. Tüm bu kurallara uyulmaması halinde gerekli yaptırımların uygulanmasından üye devletler sorumlu. İlgili düzenleme, işçilerin belirli kimyasal, fiziksel ve biyolojik etkenlerden korunması

ile ilgili kapsamlı AB mevzuatının bir parçası niteliğinde. İşçiler, elektromanyetik alanlar dışında, gürültü, titreşim, optik radyasyon, kanserojen maddeler ve diğer zararlı kimyasallara karşı da korunuyor.

2004/40/EC sayılı işçilerin maruz kaldıkları elektromanyetik alanlara ilişkin asgari sağlık ve güvenlik koşullarını belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

78. GEMİLERDE SAĞLIK VE GÜVENLİK SIKI ÖNLEMLERE TABİ

AB mevzuatında gemiler, işçilerin sağlık ve güvenliği açısından yüksek risk taşıyan işyerleri olarak değerlendiriliyor. Bu nedenle, denizlerde gerekli tıbbi desteğin sağlanabilmesi amacıyla belirli kurallar getiriliyor. Her üye devletin, kendi bayrağını taşıyan tüm gemilerde gerekli tıbbi donanımın bulundurulmasını garanti altına alması gerekiyor. Her bir cankurtaran sandalı için, içeriği detaylı olarak tanımlanan su geçirmez bir ilaç sandığı bulundurmak gerekiyor. Ayrıca, 500 tondan ağır, 15 veya daha fazla işçi taşıyan ve 3 günden daha uzun bir yola çıkan tüm gemilerde bir revir olması; 100 veya daha fazla işçi taşıyan ve 3 günü aşacak uluslararası bir yolculuğa çıkan gemilerde ise bir doktor bulundurulması gerekiyor.

İlgili düzenleme, tehlikeli kimyasal madde taşıyan gemilerde riske bağlı panzehir bulundurulmasını da şart koşuyor. Tıbbi malzemelerin düzenli ikmalinden gemi sahibi sorumlu tutuluyor. Bu malzemelerin yönetimi ve bakımından ise kaptan sorumlu. Bu nedenle, tıbbi malzemeleri kullanacak olan kaptanın veya kaptanın bu amaçla görevlendireceği işçilerin özel bir tıbbi eğitimden geçmeleri gerekiyor.

92/29/EEC sayılı gemilerde daha iyi bir tıbbi tedavi geliştirilmesi için asgari güvenlik ve sağlık gereksinimleri hakkında Konsey Direktifi

Engelliler

79. ENGELLİLERE UYGUN ÇALIŞMA ORTAMI SAĞLAMAYAN İŞVERENE "AYRIMCI" MUAMELESİ

AB Kurucu Antlaşmaları kapsamında engellilerin topluma dahil edilmesi ve engellilere karşı ayrımcılığın önlenmesi bir insan hakları meselesi olarak kabul ediliyor. Temel Haklar Bildirgesi, "engelli insanların, bağımsızlıklarını, sosyal ve mesleki entegrasyonlarını ve toplum yaşamına katılımını garantilemek için tasarlanan önlemlerden yararlanma hakları" nı ele alıyor. Bu doğrultuda çıkarılan AB düzenlemeleri, engellilerin çalışma hayatına katılımlarında her türlü ayrımcılığı yasaklıyor. İşyerinde engelliler için makul bir çalışma ortamı sağlanmamasını da ayrımcılık olarak kabul ediyor. Buna göre işveren engellilere işe girme, engelliler için uygun koşullarda çalışma ortamı yaratma, mesleki eğitim imkanı sağlama gibi önlemleri almakla yükümlü. Ancak devlet, alınacak bu önlemlerin işverene orantısız maliyetler yüklemesini önleyecek düzenlemeleri yapmak zorunda. Türkiye'de de engellilerin ayrımcılığa maruz kalmadan çalışma hayatına katılım sorumluluğu işveren ve devlet tarafından paylaşılacak.

Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın (Konsolide Versiyon) "İlkeler" başlıklı I. Bölümü, Madde 13; Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi (Madde 21, 26); 2000/78/EC sayılı istihdam ve iş konusunda eşit muamele için genel çerçeveye oluşturan Konsey Direktifi

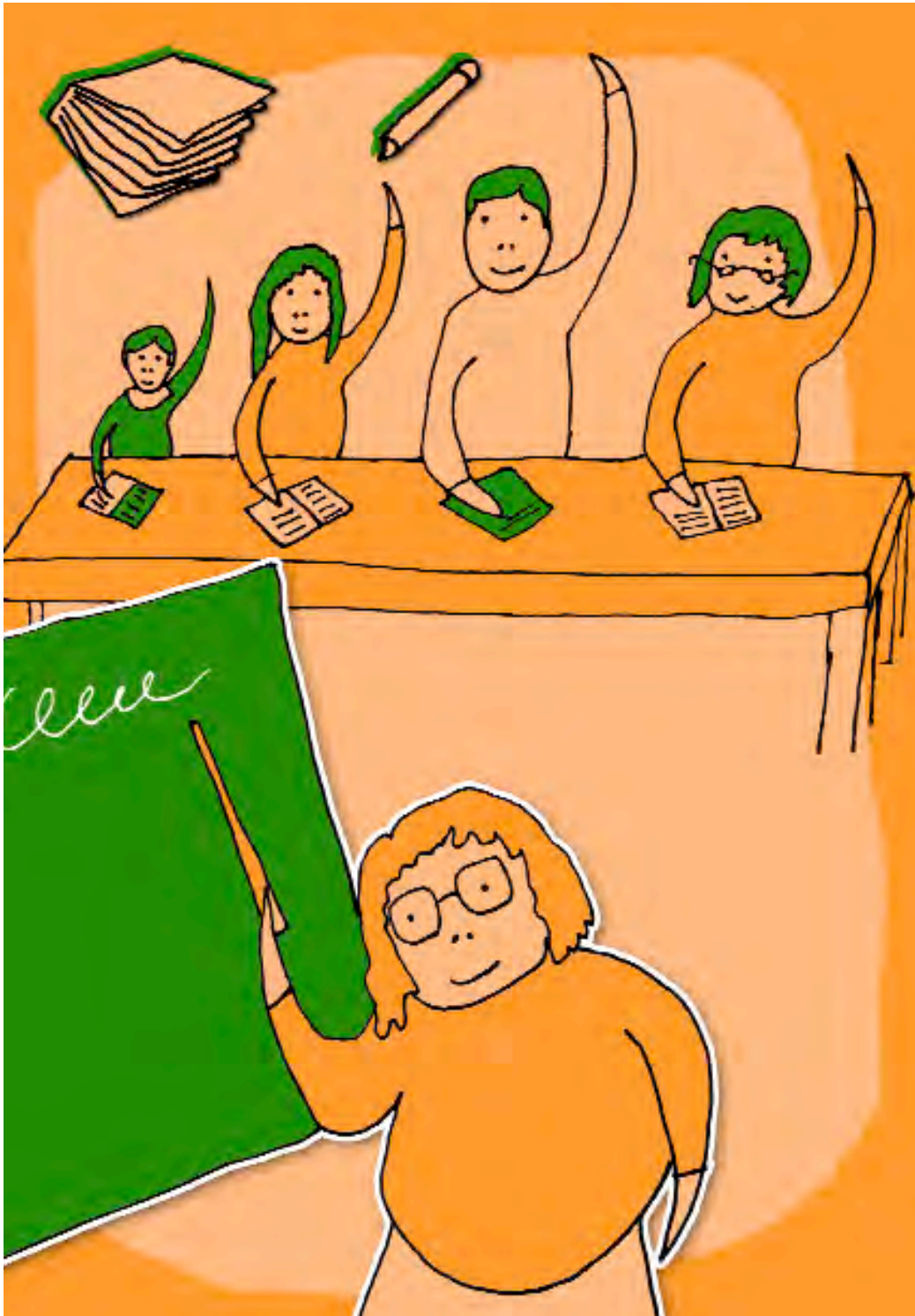
80. ENGELLİ VE DEZAVANTAJLI GRUPLARIN İSTİHDAMINA TEŞVİK

AB, ilke olarak devlet yardımlarını sınırlandırıyor. Ancak, AB mevzuatı, "dezavantajlı" ve "engelli" olarak tanımlanan kategorilere giren kişilerin istihdamını teşvik eden belirli devlet yardımlarına izin veriyor. "Dezavantajlı" kavramı, göçmenler, iki yıldır çalışma ve eğitim hayatının dışında olanlar, uyuşturucu bağımlıları, uzun süreli işsizler ve etnik azınlıklar gibi çeşitli grupları, "engelli" kavramı ise, ciddi fiziksel, akli veya ruhsal sakatlığı olan kişileri kapsıyor.

Bu grupların işe alınmasını teşvik etmek için üye devletler, firmalara mali yardımda bulunabiliyorlar. Bu yardımlar, çalışanların yıllık maaş giderleri ve sosyal sigorta primlerinin %50'si (dezavantajlılar için) ve %60'ına (engelliler için) kadar çıkabiliyor. Ayrıca, ilgili düzenleme, bu grupların istihdam edilmesi nedeniyle işletmenin uğrayabileceği verimlilik kaybını tazmin etme ve iş yerindeki fiziksel ortamı bu grupların ihtiyaçlarına göre değiştirme amaçlı devlet yardımlarına da izin veriyor.

2204/2002/EC sayılı AT Antlaşması'nın 87. ve 88. maddelerinin istihdamla yönelik devlet yardımlarına uygulanışı ile ilgili Komisyon Tüzüğü

Eğitim

81. TÜRK GENÇLERİ AB ÜLKELERİNDE EŞİT ŞARTLARDA EĞİTİM ALABİLECEK

Türk vatandaşları üyelikle birlikte diğer AB üyesi ülkelerde o ülkelerin vatandaşları ile eşit koşullarda eğitim görme hakkına sahip olacak. Örneğin Fransa'da eğitim görmek isteyen bir Türk genci, eğitimi süresince Fransız gençlerine sağlanan mali desteklerden, burs imkanlarından yararlanabilecek. Paralı eğitim söz konusu ise, bir Fransız öğrenci ne kadar para ödüyorsa Türk öğrenci de o miktarda para ödeyecek. Eğitim aldığı ülkenin sağlık sigortasından ve sosyal haklarından faydalanabilecek.

Avrupa Topluluğu'nu Kuran Antlaşma'nın (Konsolide Versiyon) "Birlik Vatandaşlığı" başlıklı II. Bölümü, "Topluluk Politikaları" başlıklı III Bölümü'nde yer alan "Sosyal Politika, Eğitim, Mesleki Eğitim ve Gençlik" başlığı

82. HER YAŞTAN BİREYLERE HAYAT BOYU ÖĞRENİM HAKKI

AB, eğitim ve öğretim alanında kurumlara ve bireylere mali ve teknik destek veriyor. Son olarak, çocukluktan başlayarak yaşam boyu devam eden tüm eğitim ve öğretim faaliyetlerini hedefleyen bir Program oluşturuldu. "Hayatboyu Öğrenme Programı" 2007-2013 yıllarını kapsıyor ve şimdiye kadar bu alanda uygulanan Socrates, Leonardo da Vinci ve e-öğrenim programlarını tek bir çatı altında topluyor. 7 milyar avroluk bütçesi olan Program, AB içindeki eğitim ve öğretim sistemleri arasındaki işbirliğini ve hareketliliği teşvik ediyor ve 4 alt program çerçevesinde uygulanıyor: Comenius Programı, okul öncesinden başlayarak ortaokul eğitimine kadar geçen sürece; Erasmus Programı öğrenci değişimleri de dahil olmak üzere yüksek eğitime; Leonardo da Vinci Programı mesleki eğitim ve öğretime; Grundtvig Programı ise her türlü yetişkin eğitime yönelik. Ayrıca, Avrupa entegrasyonu konusuna odaklanan kurum ve faaliyetleri destekleyen Jean Monnet Programı'nın da tüm bu unsurları tamamlaması öngörülüyor.

Programın uygulama süresi boyunca Comenius kapsamında en az 3 milyon çocuğun AB genelinde ortak eğitim faaliyetlerinde yer alması, Erasmus kapsamında 3 milyon öğrencinin değişim programından faydalanması, Leonardo da Vinci kapsamında işletmelere yılda 80,000 kişinin yerleştirilmesi ve Grundtvig kapsamında 7,000 kişinin yetişkin eğitim programlarına katılması ve AB içinde dolaşması hedefleniyor.

1720/2006/EC sayılı hayatboyu öğrenme alanında faaliyet programı oluşturulmasına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Kararı

83. GENÇLERİN GELİŞİMİNE DESTEK

AB, Gençlik Programı (Youth in Action) aracılığıyla, gençlerin toplumla bütünleşmelerini sağlamak, girişimcilik ruhlarını geliştirmek, bilgi, beceri ve yeterlilik kazanmalarına yardımcı olmak, ırkçılık ve yabancı düşmanlığı ile mücadele etmek, kültürler arası öğrenmeyi desteklemek vb. çeşitli önceliklere hizmet ediyor. Böylece, Avrupa vatandaşlığı çerçevesinde şekillenen gayriresmi öğrenim yoluyla gençlere önemli fırsatlar sağlanıyor.

13-30 yaş arasındaki gençlere yönelik olan Program çerçevesinde, gençlerin oluşturduğu inisiyatiflerin ve demokratik yaşama katılımlarının desteklenmesi, kamu yararına gönüllü faaliyetlerde bulunmalarının sağlanması, sınır ötesi faaliyetlerinin teşvik edilmesi ve gençlik alanında politika işbirliğinin geliştirilmesi gibi faaliyetler öngörülmüyor.

1719/2006/EC sayılı 2007-2013 dönemi için Gençlik Programı oluşturulmasına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Kararı

Çevre

84. SOLUDUĞUMUZ HAVA TEMİZLENİYOR

Hava kirliliği, AB uyum sürecinde kontrol altına alınıyor. AB, havayı kirleten zararlı gazlar için son derece düşük üst değerler belirliyor ve etkin kontrol mekanizmaları uyguluyor. Motorlu araçların kullandığı yakıtlardan havaya yayılan, doğada yok olmayan ve insan sağlığına kalıcı zarar veren kurşun ve benzeri zehirli gazlar için yeni ölçüm sistemleri uygulanıyor. Tümüyle kurşunsuz ve kükürtsüz benzin ve dizel yakıt kullanımına geçiliyor. Egzoz emisyon hacminin AB standartlarına getirilmesiyle hava kalitesi iyileştiriliyor. Yakma tesislerinden havaya yayılan kirlenici maddeler sınırlandırılıyor. Standartlara uyum sağlayamayan işletmeler kapanıyor, araçlar trafikten men ediliyor.

93/12/EEC sayılı Konsey Direktifini değiştiren 98/70/EC sayılı petrol ve dizel yakıtların kalitesine ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi; 99/32/EC sayılı bazı sıvı yakıtların kükürt oranının azaltılmasına ve 93/12/EEC sayılı Direktifin değiştirilmesine dair Konsey Direktifi; 2001/80/EC sayılı büyük yakma tesislerinden havaya yayılan kirlenici maddelerin sınırlandırılmasına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

85. İÇİLEN VE KULLANILAN SUYUN TEMİZLİĞİ GARANTİ ALTINA ALINIYOR

İçme ve kullanma suyunun temizliği AB'nin çok hassas olduğu bir konu. Kapsamlı analizler ve sık aralıklarla yapılan kontrollerle suyun kalitesi, temizliği ve zararlı maddeler içerip içermediğinin incelenmesi zorunlu. Tüm yerleşim bölgelerinde kentsel atık su toplama ve arıtma sistemleri olması, suyun renk, iyon, hidrojen konsantrasi, demir, manganez, klorür, iletkenlik, sülfat ve benzeri parametrelerinin düzenli kontrollerle standartlara uyumunun ölçülmesi gerekiyor. Bu maddelerin, belirlenen standardın üzerinde olması halinde ilgili maddeye ilişkin arıtım sistemi oluşturulması şartı getiriliyor. Ayrıca, tarım ilaçlarının yeraltı sularına karışmasının neden olduğu kirliliğe karşı su kaynaklarının korunması, tehlikeli maddelerin yüzey sularına boşaltılmasının engellenmesi ve kurallara uymayanlar için ağır yaptırımlar getirilmesi gibi önlemler alınması gerekiyor.

91/271/EEC sayılı kentsel atık su arıtımı konulu Konsey Direktifi; 76/464/EEC sayılı bazı tehlikeli maddelerin su ortamlarına deşarjının yarattığı kirliliğe dair Konsey Direktifi; 80/68/EEC sayılı tehlikeli maddelerin yarattığı yeraltı suyu kirliliğinin önlenmesine dair Konsey Direktifi; 98/83/EC sayılı insan tüketimine yönelik su kalitesi ile ilgili Konsey Direktifi; 91/676/EEC sayılı tarım kaynaklarının sulara sebep olduğu nitrat kirliliğinin önlenmesi konulu Konsey Direktifi

86. KİRLETEN ÖDÜYOR

Çevrenin korunması, AB'nin öncelikli politika alanlarından biri. Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirlilikle mücadele için yapılan harcamaların kirliliği yaratana ödemesi ise temel bir ilke. "Kirliten öder" prensibinin Türkiye'de de tam anlamıyla uygulanmasıyla birlikte çevreye zarar veren kişi ve kuruluşlar bu zararın giderilmesi için yapılacak masrafları karşılamak, zarar görenlere tazminat ödemek zorunda kalacak. Çevre kirliliğine neden olanlar, bu kirliliği önlemek için tüm önlemleri almış olsalar bile zararı karşılama sorumluluğundan kurtulamayacak.

2004/35/EC sayılı çevresel hasarın engellenmesi ve düzeltilmesi ile ilgili çevresel yükümlülüğe ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

87. MOTORLU ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİNE SON

AB, karayollarında kullanılan motorlu taşıtlardan kaynaklanan gürültünün belirli oranları aşmasına izin vermiyor. En az dört tekerleği olan ve saatte en az 25 km hız yapan araçların çıkarabilecekleri gürültü seviyesi, aracın türüne göre 74 dB(A) ile 80 dB(A) arasında değişen oranlarla sınırlandırılıyor. Böylelikle, otomobiller, toplu taşıma ve nakliye araçları gibi taşıtların rahatsız edici oranlarda gürültü yapmaları engelleniyor.

70/157/EEC sayılı motorlu araçların izin verilen gürültü seviyesi ve egzoz sistemine ilişkin Üye Devletlerin mevzuatlarının yakınlştırılmasına yönelik Konsey Direktifi

88. ARTIK HERKES ÇÖPLERİNİ AYIRMAYI ÖĞRENECEK

AB ülkelerinin, ambalaj atıklarının toplanması ve geri dönüşümü konusunda belirli hedefleri tutturmaları gerekiyor. Buna göre, ambalaj atıklarının %50-65'inin geri kazanılması, %25-45'inin ise geri dönüşümünün sağlanması üye devletler açısından bir zorunluluk. AB, ambalaj atıklarının toplanmasına ve geri dönüştürülmesine nasıl katkıda bulunulabileceği ve paketlerin üzerindeki işaretlerin ne anlama geldiği gibi konularda tüketicilerin bilgilendirilmesini de şart koşuyor. Bu çerçevede tüketicilerin, organik maddelerle cam, metal, plastik ve kâğıt gibi geri dönüşüm malzemelerini ayrı ayrı toplamaları gerekiyor.

94/62/EC sayılı ambalaj ve ambalaj atıklarına ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

89. YÜZDÜĞÜMÜZ SU MİKROPLARDAN ARINACAK

AB, kamu sağlığını ve çevreyi korumak amacıyla yüzme sularının temizliğine büyük önem veriyor. Göl, deniz veya nehir gibi kamuya açık yüzme sularındaki bazı kimyasal

ve mikrobiyolojik maddelerin belirli oranların altında olması gerekiyor. AB'nin bu alandaki yasal düzenlemeleri 1976 yılına kadar uzanıyor. Ancak, 1976'dan bu yana, yüzme suyunun taşıdığı riskler ve yol açabileceği hastalıklar hakkında yapılan bilimsel araştırmalar pek çok yeni verinin elde edilmesini sağladı. Bu nedenle AB, 2006 yılının Temmuz ayında konuyla ilgili yeni bir düzenleme kabul etti. Yeni düzenleme kamu sağlığının korunmasını ve kamunun suyun kalitesi hakkında bilgilendirilmesini ön plana çıkarıyor. Üye devletlerin çeşitli testler yaparak tüm yüzme sularını kalitelerine göre sınıflandırmaları gerekiyor. Buna göre yüzme suları "fakir", "yeterli", "iyi" veya "mükemmel" olarak tanımlanıyor. 2015 yılına kadar AB ülkelerindeki tüm yüzme sularının en az "yeterlilik" aşamasına getirilmesi, "fakir" olarak tanımlanan sularda yüzülmemesi için çeşitli önlemler alınması gerekiyor.

2006/7/EC sayılı yüzme sularının yönetimine ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

90. ÇEVRECİ ÜRÜNLER VE HİZMETLER DİĞERLERİNDEN KOLAYCA AYRILACAK

Çevreye duyarlı üretilmiş ürünlere ve hizmetlere iliştilen bir çiçek logosu olan eko-etiket, çevreye olan olumsuz etkileri azaltmak ve tüketicilerin tercihlerini bilinçli yapabilmelerini sağlamak için geliştirildi. Eko-etiket, gönüllü bir uygulama olmakla birlikte gittikçe önem kazanıyor ve yaygınlaşıyor. Yani, çevresel duyarlılık AB piyasasında önemli rekabet avantajı sağlar hale geliyor. Eko-etiket, gıda maddeleri, içecekler, ilaçlar, tıbbi ürünler, tehlikeli maddeler ile insan sağlığına ve çevreye ciddi zarar verecek usullerle üretilmiş ürünlere uygulanmıyor. Bunlar dışındaki tekstil, temizlik ürünleri, kağıt ürünleri, turizm hizmetleri gibi pek çok alanda eko-etiket almak ve tüketicinin tercihlerine cevap vermek mümkün. Eko-etiket için belirli kriterler var. Bunları karşılayan ürünler, eko-etikete hak kazanıyor ve çevre dostu oldukları için, diğer ürünler karşısında rekabet avantajı kazanıyor. Türkiye de bu sisteme uyum sağladığında, eko-etiket, tüketici tercihleri açısından piyasadaki arz-talep dengesinde önemli bir faktör olacak.

1980/2000 sayılı Eko-Etiket Verilmesi Planı Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü

91. ÇEVREYİ KİRLETEN TESİSE İŞLETME İZİNİ YOK

AB, tek bir yasal düzenleme ile, yüksek oranda kirlilik yaratabilecek endüstriyel ve tarımsal faaliyetlere hangi şartlar altında izin verilebileceğini belirliyor. Buradaki temel amaç, sanayiden kaynaklanan kirlilikle mücadele etmek. Yani, ürünlerin değil, üretimin neden olduğu kirliliği engellemek. Bu nedenle düzenlemenin öncelikli konusu ham madde seçimi ve üretim süreçleri. Düzenleme kapsamına giren üretim tesislerinin

faaliyete geçebilmesi için öncelikle, işletmecilerin ve ilgili otoritelerin tesisin çevre üzerinde yaratacağı etkileri değerlendirmeleri gerekiyor. Tesis, ancak belirli yükümlülükleri yerine getirdiği takdirde üretime başlayabiliyor. Bunların başında, mevcut en iyi teknikleri uygulayarak kirliliği engellemeye yönelik önlemler almak, atık üretimini asgari düzeye indirmek, mümkün olduğunca zararsız ham maddeler seçmek, kullanılan maddelerin geri kazanımını veya dönüşümünü sağlamak, enerjiyi etkin kullanmak, atıkların dönüştürülmesi veya bertaraf edilmesi ile ilgili işlemleri en az kirlilik yaratacak şekilde gerçekleştirmek ve faaliyetin ardından bölgeyi operasyondan önceki haline dönüştürmek gibi yükümlülükler geliyor. Bu yükümlülükler, başta kimya, petrol arıtma, atık yakma, atık arıtımı ve bertarafı, çimento, seramik, yoğun tarım, yiyecek-ıçecek, demir ve demir dışı metaller olmak üzere pek çok sektörü yakından ilgilendiriyor.

96/61/EC sayılı entegre kirlilik önleme ve kontrolü ile ilgili Konsey Direktifi

92. DEVLET SU KALİTESİNİ VE SU KAYNAKLARINI GÜVENCE ALTINA ALMAK ZORUNDA

AB'nin Su Çerçeve Direktifi uyarınca üye devletlerin, ulusal sınırları içinde yer alan tüm nehir havzalarını tanımlamaları ve bu havzaların yönetimi için idari birimler oluşturmaları gerekiyor. Havzaların birden fazla üye devletin arazisini kapsamı halinde, uluslararası bir idari birim belirleniyor. Her birim için ayrı bir yetkili kurum atanıyor. İlgili Direktif kapsamında üye devletlerin nehir havzalarının özelliklerini incelemeleri, beşeri faaliyetlerin bu bölgeler üzerindeki etkisini değerlendirmeleri, su kullanımına ilişkin ekonomik bir analiz yapmaları ve özel koruma gerektiren bölgeleri kayıt altına almaları gerekiyor. Nehir havzalarında içme suyu temini için kullanılan bölgeler ayrıca belirleniyor, çünkü içme suyunun üretimi aşamasında yapılacak arıtmanın seviyesini düşük tutmak için bu bölgelerdeki su kalitesinin baştan korunması gerekiyor. Yapılan tüm analiz çalışmaları doğrultusunda havza yönetim planlarının 2009 yılında yayımlanması gerekiyor. Bu planlar sayesinde, su kalitesindeki bozulmanın ve tehlikeli maddelerin neden olduğu kirlenme engellenebilecek. Su Çerçeve Direktifi, su fiyatlandırma sisteminin yürürlüğe konması, havza yönetim planlarının gözden geçirilmesi ve öncelikli zararlı maddelerin ortadan kaldırılması gibi çeşitli önlemleri de üye devletlerin uyması gereken ortak bir takvime bağlıyor.

2000/60/EC sayılı su politikası alanındaki Topluluk faaliyetlerinin çerçevesini belirleyen Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi (Su Çerçeve Direktifi)

93. KAMUYA AÇIK YERLERDE GÜRÜLTÜYÜ ÖNLEMEK DEVLETİN GÖREVİ

Gürültüye maruz kalmanın zararlı etkilerini engellemek veya azaltmak amacıyla AB, tüm üye devletlerin benimsemesi gereken ortak bir yaklaşım ortaya koyuyor. Burada amaç, nüfusun yoğun olduğu alanlarda, parklarda, kamuya açık sessiz alanlarda, okul, hastane ve gürültüye karşı hassas diğer yerleşim alanlarında gürültü seviyelerini kontrol altına almak. Kişilerin, ev işlerinin, komşuların, işyerlerinin veya askeri faaliyetlerin neden olduğu gürültü bu düzenlemenin dışında tutuluyor. Üye devletler, yılda 6 milyondan fazla aracın geçtiği önemli yollar, yılda 60 binden fazla trenin geçtiği tren yolları, havaalanları ve 250,000 kişiden fazla nüfusa sahip yerleşim bölgeleri hakkında Avrupa Komisyonu'na bilgi vermek ve 2008 Haziran'ına kadar bu bölgelere yönelik eylem planları geliştirmekle yükümlü. Aynı şekilde, 100,000'den fazla nüfusu olan tüm yerleşim bölgeleri, önemli kara ve tren yolları hakkında Komisyon'a bilgi vermek, Haziran 2012'ye kadar bu bölgelere ilişkin gürültü haritaları hazırlamak ve Haziran 2013'e kadar eylem planları geliştirmek zorunda. Eylem planları, gürültünün yönetimi ve gerektiğinde azaltılması için alınacak tedbirleri ortaya koyuyor. Kamuoyu istişare süreci, eylem planlarının hazırlanmasında büyük önem taşıyor. Hazırlanan harita ve eylem planlarının kamuoyu ile paylaşılması gerekiyor.

2002/49/EC sayılı çevresel gürültünün değerlendirilmesi ve yönetimine ilişkin Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

Hayvan Hakları

94. ARTIK HAYVANLARIN DA BİR YASASI VAR

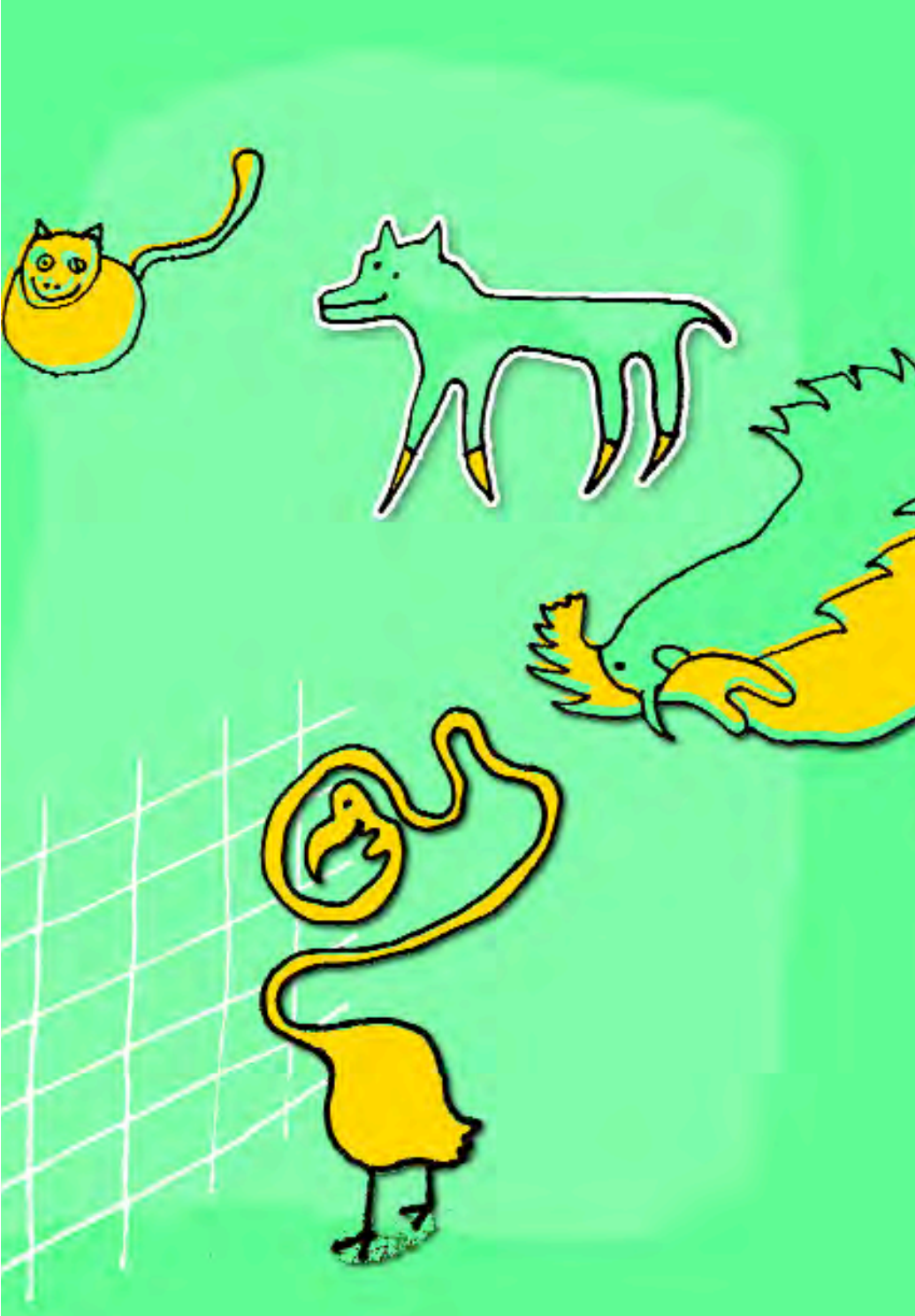
Tam olarak tatmin edici olmamakla birlikte, AB'ye uyum sürecinde Türkiye'nin de bir Hayvan Hakları yasası oldu. 2004 yılında kabul edilen Hayvanları Koruma Kanunu'na göre, bütün hayvanlar eşit doğar ve yaşam hakkına sahiptir. Hayvanların korunması, gözetilmesi, bakımı ve kötü muamelelerin önlenmesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Yasa kapsamında, hayvanlara kasıtlı olarak kötü davranmak, işkence yapmak, dövme, aç ve susuz bırakmak, aşırı soğuğa ve sıcağa maruz bırakmak, bakımlarını ihmal etmek, fiziksel ve psikolojik acı çektirmek, gücünü aşan fiillere zorlamak, acı ve zarar veren ya da bağımlılık yapan alkollü içki, sigara, uyuşturucu ve benzeri yiyecek veya içecekler vermek, doğal kapasitesini veya gücünü aşacak, yaralanmasına, acı çekmesine, kötü alışkanlıklara özendirilmesine neden olacak yöntemlerle eğitmek, ev ve süs hayvanının dış görünüşünü değiştirmeye yönelik veya diğer tedavi edici olmayan kuyruk ve kulak kesilmesi, ses tellerinin alınması, tırnak ve dişlerinin sökülmesi gibi cerrahi müdahaleler yapmak, hayvanları başka bir hayvanla dövüştürmek, hayvanların bilimsel olmayan teşhis, tedavi ve deneylerde kullanılması, aç bırakmak ya da zarar göreceği şekilde film, reklam çekimi, gösterilerde kullanmak yasaklandı.

Yasanın hayvanları korumaya yönelik hükümlerine aykırı davranışlarda bulunanlara ise yaptırımlar uygulanıyor. Bulundurduğu hayvanların bakımını ihmal eden ya da onlara acı ya da zarar veren kişilerin hayvan bulundurmasının yetkili mercilerce yasaklanması, hayvanlarına el koyulması hayvanın yeniden sahiplendirilmesi ya da koruma altına alınması, sahibinin cezai işleme tabi tutulması gerekiyor. Bu tür kasıtlı eylemlerin yanı sıra bir hayvana çarpan ve ona zarar veren sürücü de, onu en yakın veteriner hekim ya da tedavi ünitesine götürmek veya götürülmesini sağlamakla yükümlü.

24.06.2004 tarihli 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, Madde 4, 8, 11, 14

95. BELEDİYE ZEHİRLEYEMEYECİK

Hayvan Hakları Yasası'na göre, sahihsiz veya güçten düşmüş hayvanların, en hızlı şekilde, yerel yönetimlerce kurulan veya izin verilen hayvan bakımevlerine götürülmesi gerekiyor. Bu hayvanlar, öncelikle söz konusu merkezlerde oluşturulacak müşahede

yerlerinde tutulmak zorunda. Müşahede yerlerinde kısırlaştırılan, aşılana ve rehabilite edilen hayvanların kaydedildikten sonra alındıkları ortama bırakılmaları esas. Bu hayvanların ticari ve gösteri amaçlı ya da binicilik ve taşımacılık amaçlı çalıştırılması ve 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanunu'nda öngörülen durumlar dışında öldürülmeleri yasak. Ev ve süs hayvanlarının korunması amacıyla bakımevleri ve hastaneler kurmak; buralarda bakım, rehabilitasyon, aşılama ve kısırlaştırma gibi faaliyetleri yürütmek için, başta yerel yönetimler olmak üzere diğer ilgili kurum ve kuruluşlara, Bakanlıkça uygun görülen miktarlarda mali destek sağlanması gerekiyor.

24.06.2004 tarihli 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, Madde 4, 8, 11, 14

96. HAYVANLARIN KORUNMASI İÇİN EĞİTİM ŞART

Hayvanların korunması ve refahı amacıyla; yaygın ve örgün eğitime yönelik programların yapılması, radyo ve televizyon programlarında bu konuya yer verilmesi büyük önem taşıyor. Bu konuda, Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu ile özel televizyon kanallarına ait televizyon programlarında ayda en az iki saat, özel radyo kanallarının programlarında ise ayda en az yarım saat eğitici yayınların yapılması artık bir zorunluluk. Bu yayınların %20'sinin izlenme ve dinlenme oranı en yüksek saatlerde yapılması gerekiyor. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, görev alanına giren hususlarda bu maddenin takibi ile yükümlü. Ayrıca, bir hayvanı, bakımının gerektirdiği yaygın eğitim programına katılarak sahiplenen veya ona bakan kişi, hayvanı barındırmak, hayvanın türüne ve üreme yöntemine uygun olan ihtiyaçlarını temin etmek, sağlığına dikkat etmek, insan, hayvan ve çevre sağlığı açısından gerekli tüm önlemleri almaktan sorumlu. Ev ve süs hayvanı satan kişiler de, bu hayvanların bakımı ve korunması ile ilgili olarak yerel yönetimler tarafından düzenlenen eğitim programlarına katılarak sertifika almakla yükümlüler.

24.06.2004 tarihli 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu, Madde 4, 8, 11, 14

97. HAYVANAT BAHÇESİ SAKİNLERİ DE AB'NİN KORUMASI ALTINDA

AB, esaret altında tutulan hayvanları çevrenin ve doğal kaynakların bir parçası olarak değerlendiriyor. Bu nedenle, farklı hayvan türlerinin korunması, kamunun eğitimi ve bilimsel araştırmaların geliştirilmesi gibi hedefler doğrultusunda hayvanat bahçeleri çeşitli düzenlemelere tabi tutuluyor. AB, hayvanat bahçelerine verilen izinler ve denetleme prosedürlerine ilişkin kuralları ve ilgili tüm tesislerin uygulaması gereken "koruma önlemleri"ni belirliyor. Buna göre, tüm hayvanat bahçelerinde, hayvan türlerinin korunması ile ilgili araştırma ve bilgi paylaşımı, biyolojik çeşitliliğin korunması hakkında kamunun bilgilendirilmesi ve farkındalığın artırılması, hayvanların

biyolojik ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde barınmalarının sağlanması, veteriner bakımı, hayvanların kaçmasının engellenmesi ve tüm görevlilerin kayıt altına alınması gibi önlemler uygulanması gerekiyor. Tüm bu önlemlerin hayata geçirilmesi için etkin bir denetim ve uygulama sistemi geliştirilmesi de üye devletlerin sorumluluğunda.

1999/22/EC sayılı hayvanat bahçelerindeki vahşi hayvanların korunması ile ilgili Konsey Direktifi

98. TAVUK BAŞINA 750 CM² KÜMES ALANI

AB, kuluçkaya yatan kümes hayvanlarının refahını sağlamak amacıyla, en az 350 tavuk sahibi olan tüm çiftliklerde uyulması gereken ortak kuralları belirliyor. İlgili düzenleme, eski usul kümesler ile geliştirilmiş kümesleri farklı kurallara tabi tutuyor. Ancak, 1 Ocak 2003 tarihinden bu yana, eski usul kümeslerin kurulması yasak. Mevcut eski usul kümeslerin ise 1 Ocak 2012 tarihi itibarıyla faaliyetlerine son vermeleri gerekiyor. Yani, 2012 yılından sonra sadece geliştirilmiş kümesler yasal olacak. Bu kümeslerde uyulması gereken başlıca standartlar şunlar: Tavuk başına 750 cm² alan ayrılması, her bir tavuğa 12 cm² düşecek uzunlukta bir yemlik bulundurulması, uygun bir su oluşunun yerleştirilmesi, inceleme, yerleştirme ve boşaltma gibi işlemleri kolaylaştırmak için kafesler arasında en az 90 cm'lik boşluk olması vb. Üye devletlerdeki yetkili otoritelerin düzenleme kapsamına giren tüm çiftlikleri kayıt altına almaları ve kurallara uyulup uyulmadığını kontrol etmeleri gerekiyor. Gerektiğinde, Komisyon uzmanları da yetkili kurumlarla işbirliği içinde yerinde denetimler gerçekleştirebiliyor.

1999/74/EC sayılı kuluçkaya yatan kümes hayvanlarının korunmasına dair asgari standartları düzenleyen direktif

99. YAVRU KUZULARI 100 KM'DEN UZAĞA TAŞIMAK YASAK

AB mevzuatı, nakliye edilen büyük ve küçükbaş hayvan, domuz, at, kümes hayvanı, kuş, tavşan, kedi, köpek ve diğer bazı memeli ve omurgalı hayvanların nakliyesi sırasında uyulması gereken kuralları belirliyor. Bu kurallar hayvan türlerine göre değişiyor, ancak karşılanması gereken asgari koşullar şunlar: besleme ve su verme amaçlı molalar verilmesi, sınırlı bir seyir süresi, belirli dinlenme süreleri, aracın üstünün koruyucu bir bölme ile kapatılması, zeminin kaymayı önleyecek ve dışkıyı emecek nitelikte olması, hayvanların arasında ve üzerinde havalandırma için yeterli aralıklar olması, araçta sivri nesne veya yarıklar bulunmaması. Bazı hayvanların ise taşınması yasak. Örneğin, henüz 10 günlük olmamış buzağılar ve bir haftasını doldurmamış kuzular, mesafenin 100 km'yi aşması halinde nakledilemiyor. Gebeliğin son döneminde veya doğumdan sonraki ilk haftasında olan dişi hayvanlar da taşınmıyor. Amaç,

hayvanların nakliye sırasında yaralanmasını, acı çekmesini önlemek ve ihtiyaçlarını karşılayabilecekleri bir ortam yaratmak.

2005 yılında kabul edilen bir düzenleme, bu alandaki mevzuatın kapsamını genişleterek ilgili tüm tarafları süreçten sorumlu tutuyor. Buna göre, nakliyeciler dışında, taşıma işini organize edenler, sürücüler ve taşıma sonrasında hayvanları gözetenler de çeşitli sorumluluklar üstleniyor. Başta sürücüler ve hayvanların başında bekleyenler olmak üzere ilgili tüm personelin konu ile ilgili özel bir eğitimden geçmesi gerekiyor. Eğitimin ardından yetkili otoritelerin belirleyeceği bağımsız bir kurumun konu ile ilgili bir sınav düzenlemesi ve başarılı personele sertifika vermesi gerekiyor. 65 km'yi geçen her yolculuk için nakliyecilerin özel izin alması ve bu izni almak için uygun personel ve ekipmana sahip olduklarını kanıtlamaları gerekiyor.

1/2005/EC sayılı nakliye sırasında hayvanların korunması ve ilgili işlemler hakkındaki Konsey Tüzüğü; 91/628/EEC sayılı nakliye sırasında hayvanların korunması hakkında ve 90/425/EEC ve 91/496/EEC sayılı Direktifleri değiştiren Konsey Direktifi

100. MİLYONLARCA HAYVAN KOBAY OLMAKTAN KURTULUYOR

AB, deneysel amaçlarla kullanılan hayvanların korunması ile ilgili üye devlet yasalarını Topluluk düzeyinde uyumlaştırıyor ve yok olma riski olan hayvan türlerinin deneylerde kullanılmaması gibi çeşitli yükümlülükler getiriyor. Üye devletlerin, deneylerde kullanılan hayvanların sayıları ve türlerine ilişkin bilgileri saklamaları ve düzenli olarak açıklamaları gerekiyor. AB, bir yandan deneylerde kullanılan hayvanları korurken, diğer yandan bu deneylere duyulan ihtiyacı azaltmaya çalışıyor. Avrupa Komisyonu bu amaçla "Hayvan Testlerine Alternatif Yaklaşımlar hakkında Avrupa Ortaklığı" adında bir girişim başlattı. Hayvanlara uygulanan testleri hafifletmeye, azaltmaya ve başka yöntemlerle değiştirmeye çalışan bu girişim kapsamında, kimya, kozmetik, ilaç ve biyoteknoloji gibi alanlarda faaliyet gösteren birçok büyük firma Komisyon ile birlikte çalışıyor. Komisyon'un yayımladığı ilkeler doğrultusunda tüm bu firmalar, kobay kullanmadan geliştirdikleri ürünlerin ambalajlarına, 'Hayvanlar üzerinde test edilmemiştir' yazısı koyuyor.

Tüketiciyi yanıltmamak ve haksız rekabeti engellemek amacıyla, bu ifadenin hangi şartlarda kullanılabileceğine ilişkin kriterler Komisyon tarafından belirleniyor. Ürünlerinde bu ifadeye yer vermek isteyen firmaların, ürünün geliştirilmesi sırasında hiçbir şekilde deney hayvanı kullanılmadığını ispatlamaları gerekiyor. Avrupa Komisyonu Ortak Araştırma Merkezi, alternatif test stratejileri sayesinde 11 yıl içinde 1.3 ila 1.9 milyon hayvanın kurtarılabileceğini ve 800 ile 1,130 milyon avro arasında tasarruf sağlanabileceğini belirtiyor. Bugün Avrupa'da 23 alternatif yöntem tasdik

edilmiş durumda. Yaklaşık 30 alternatif yöntem ise, "Alternatif Yöntemlerin Onaylanmasından Sorumlu Avrupa Merkezi"nde değerlendirilme aşamasında.

86/609/EEC sayılı deneysel ve diğer bilimsel amaçlarla kullanılan hayvanların korunması ile ilgili üye devletler yasaları, yönetmelikleri ve idari bükümlerinin yaklaştırılması hakkında 24 Kasım 1986 tarihli Konsey Direktifi, "Hayvan Testlerine Alternatif Yaklaşımlar hakkında Avrupa Ortaklığı" girişimi.

